

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Köznevelési Tanács

2002. december 11-én, csütörtökön, 10 órai kezdettel
az Oktatási Minisztérium (Budapest V., Szalay u. 10-14.)

101. számú tanácstermében megtartott
üléséről

Napirend:

1. Tájékoztató a közoktatásról szóló törvény titoktartást érintő szakaszainak módosításáról
Előadó: dr. Szüdi János közigazgatási államtitkár
2. Javaslat a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX.21.) OM-rendelet módosítására
Előadó: Friss Péter főosztályvezető-helyettes
3. Az OKNT bizottságainak beszámolója a 2002-2003. évi tevékenységükről, javaslatok a további működésre
4. Az OKNT szervezeti és működési szabályzatának módosítása

Elnököl:

Dr. Loránd Ferenc, az OKNT elnöke

Jegyzőkönyvvezetők:

Ferenc Zsuzsa és Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségének beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Dr. Báthory Zoltán
Dr. Brezsnayánszky László
Dr. Dobos Krisztina
Farkas István
Dr. Hadházy Tibor
Dr. Hoffmann Rózsa
Horn György
Dr. Karlovitz János
Dr. Kelemen Elemér
Kompaktor Emília
Liskó Ilona
Dr. Loránd Ferenc
Dr. Szabados Lajos
Dr. Szenes György
Dr. Trencsényi László
Dr. Vágó Irén
Dr. Vass Miklós
Vágó Péter

Meghívottként:

Dr. Szüdi János közigazgatási államtitkár (OM)
Sipos János közoktatási helyettes államtitkár (OM)
Friss Péter főosztályvezető-helyettes (OM)
Horváth Gréta (OM)
Szabó Imre Ernő (OM)
Szalay Sándor (OM)
Ambrus István (OM)
Kosinszky Zsuzsa (OM)

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 01 perc)

DR. LORÁND FERENC, az OKNT elnöke, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Az OKNT ez évi utolsó ülését megnyitom. A napirendhez szeretnék némi kiegészítést fűzni, mielőtt szavazásra tenném föl a kérdést, hogy elfogadják-e.

Elmaradt a végéről az, hogy „egyebek”, bár lesz néhány bejelentenivalóm és megvitatnivaló.

A második, hogy az első napirendi pontban - ahol Szüdi János államtitkár úr az előterjesztő, és akiért Ambrus úr már el is ment -, nem ennek keretében, de ebből az apropóból, hogy ő személyesen jelen van, szeretne reflektálni a tankönyv és taneszköz bizottság írásban adott véleményéről, illetve annak a fogadtatásáról. Ezt Szabados úr juttatta el hozzám. Erről a korábbi OKNT-ülésen nem tudtam referálni, mert azt követően zajlott. A TTB jelentését, illetve véleményét, az szmsz-ünkben már rögzített azon helyzet okán, hogy mi teljes joggal ruháztuk fel ezt a bizottságot a kompetenciájába tartozó kérdésekben való megnyilvánulásra, azaz áttettük jogosítványainkat a TTB-re, ennek jegyében én, ahogy kaptam ezt a véleményt, úgy elküldtem Szüdi úrnak, illetve annak az osztálynak, ahová ezt küldeni kellett.

Tehát az első napirendi pont keretében sor kerül még arra, hogy Szüdi János válaszol, reflektál, tájékoztat bennünket arról, hogy hogyan fogadták, mi a véleményük, milyen vitájuk van velünk, hogy hogy fogadják a TTB vitáját.

Ennyi a kiegészítésem, és kérdezem, hogy van-e más kiegészítés, vélemény. *(Nincs ilyen jelzés.)* Akkor szavazásra teszem fel a kérdést, hogy elfogadják-e a napirendet. Aki igen, kezét fel! *(Szavazás.)*

KOSINSZKY ZSUZSA: Egyhangú.

ELNÖK: Egyhangú igennel a napirendet elfogadtuk.

Most kellene itt lennie Szüdi Jánosnak, úgyhogy egyelőre várunk. *(Rövid várakozás után megérkezik dr. Szüdi János.)*

Köszöntöm Szüdi államtitkár urat. A napirend megszavazásán túl vagyunk, úgyhogy rögtön az első napirendi pontra térünk rá, illetve jelenlétedet arra is kihasználjuk - vagy te kihasználhatod az OKNT-t jelenléted alkalmából -, hogy elmondd reflexióidat a tankönyvszabályozással kapcsolatos álláspontunkról.

Szüdi János úré a szó.

DR. SZÜDI JÁNOS: Köszönöm szépen. Hadd tájékoztassam a jelenlévőket, hogy a kormány tegnap elfogadta a nemzeti alaptantervről szóló kormányrendeletet, és külön köszönet mindenkinek, aki ehhez segítséget nyújtott. Végül az Akadémiával is sikerült megegyezni. Nem magát a mellékletet érintő szövegpontosítási kérésük volt, hogy kerüljön be a XXI. századnak megfelelő, korszerű természettudományos ismeretek oktatása. Elég nehéz lesz értelmezni, de a rendeletben van néhány ilyen kívánságlista a számítástechnikára, a bűnüldözésre, de miután át kell vinni a kormányon egy ilyen anyagot, akik dolgoztak itt, tudják, hogy ezeket el kell tudni fogadni. Magához az anyaghoz a közigazgatásnak nem sok kérése volt, tehát ilyen értelemben nem borult föl szerintem semmi.

Egy törvényjavaslat részlete van önök előtt, amely tulajdonképpen az ominózus, titoktartásra vonatkozó rendelkezés megváltoztatására irányul. Megszövegezésében részt vett az országgyűlési jogok biztosa, az adatvédelmi biztos, az oktatási jogok miniszteri biztosa, és ezzel a megfogalmazással ők egyetértettek.

Közben azonban történt egy olyan mértékű változás, amit az Igazságügyi Minisztérium kért - és nélkülük törvényt nem lehet benyújtani, mert minden törvéynél társelőterjesztők -, hogy azt kérték, maradjon ki az a mondat, miszerint a titoktartási kötelezettség kiterjed a hatósági és bírósági eljárások keretében történő tanúvallomás-tételre is. Ezt ki kell húzni belőle,

különben nem nyújtható be. Úgyhogy ennek visszahozatalára más technikát kell találni, tehát e nélkül a szöveg nélkül nem kerülhet be a kormány elé ez az anyag.

A Közoktatás-politikai Tanács kérésére a 14. § (2) bekezdés d) pontja pontosodni fog, tehát a szülői kötelezettségnél egyértelművé válik, hogy a gyermek nevelésével és oktatásával összefüggő adatok azok, amelyeket át kell adni, illetve egy kölcsönös információcserének meg kell történnie. Így a "szükséges" szó helyett az kerül megfogalmazásra, hogy a gyermek neveléséhez és oktatásához szükséges információkat kell, hogy megadják.

Ugyancsak ott vetődött föl, hogy az e) pontban a "figyelmeztesse" szó túlságosan kemény és hatósági jellegű. Tehát "a szülőt figyelmeztesse" helyett az kerüljön be, hogy a szülők figyelmét felhívja arra, hogy intézkedéstételre van szükség. Ez teremti meg tulajdonképpen azt az összhangot, amely biztosítja a kölcsönös információáramlást pedagógus és a szülő között.

A szabályozásnál - mint ahogy talán egyértelmű - a harmadik személy felé történő titoktartás került előtérbe. Ha az egész szabályozást behelyezzük a közoktatási törvény többi rendelkezései közé - hiszen önmagában ez a bekezdés nem ad teljes körű szabályozást -, nyilván ehhez hozzá kell venni mindazokat a szabályokat, amelyek a tanulói kötelezettségeknél, a szülői kötelezettségeknél és jogoknál, illetve a pedagógus jogainál és kötelezettségeinél található, ahol egyértelműen le van írva, hogy a pedagógusnak tájékoztatni kell a szülőket, hogy a tanulónak jogában áll információkat, adatokat kérni. Tehát ebben a szabályozásban összhang van, ez a melléklet világossá teszi, hogy a tanulmányok folytatásával, a tanulói jogviszony teljesítésével, illetve az óvodai neveléssel, a kollégiumi neveléssel összefüggésben a szülő részére minden adat közölhető és átadható.

Felvetődhet az a kérdés, hogy egyáltalán van-e joga bármit az iskolának, az óvodának, a kollégiumnak megtagadni a szülő felé. Azt kell mondanunk, hogy ez a szabályozás, ami ide le van írva, elfogadható volt minden érintett biztosnak, összhangban áll az Alkotmánybíróságnak a családjogi törvénnyel és a gyermekvédelmi törvénnyel kapcsolatos iránymutatásával, ami úgy szól, hogy az államnak lehetőséget kell teremteni arra, hogy a gyerek védelmet kérjen, ha ez szükséges. Egy ilyen védelmi rendszer nem ismeretlen az európai gyakorlat körében sem, és ilyen védelmet adott esetben a szülővel szemben is biztosítani kell az államnak.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Van-e hozzászólónivalótok? Trencsényi László!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nagyon szomorúan hallgattam, amikor Szüdi János arról tájékoztatott, hogy azt a mondatot, amit fontosnak tartottam mindvégig, az Igazságügyi Minisztérium kiveteti. Szeretném kérdezni a teremben lévő jogász és egyházi személyiségeket - mert hál' istennek, vannak itt ilyenek -, hogy a gyóntató pap a hatósági és bírósági eljárások keretében fel van-e oldozva a gyónási titok alól. (*Farkas István: Soha.*) Tudtommal nincsen. Tehát van precedens egy modern társadalomban arra, hogy a szóban forgó személy, nevezetesen a tanuló védelmében a hatósággal szemben is a titoktartás a magasabb jog. Erre hivatkozva csak akkor támogatom ezt az előterjesztést, ha tudunk küzdeni a pedagógus bizalmi személlyé nyilvánítása érdekében, hogy a hatósági és bírósági eljárások esetében is érintetlenül maradjon a titoktartás joga.

ELNÖK: Köszönöm. Dobos Krisztina, Horn György, Szenes György a sorrend. Tessék parancsolni!

(Megérkezik Sipos János helyettes államtitkár.)

DR. DOBOS KRISZTINA: Köszönöm szépen. Először is szeretném örömeimet kifejezni abban a tekintetben, hogy megváltozik a törvény.

Már korábban jeleztük, hogy probléma lesz a titoktartási kötelezettséggel kapcsolatosan. Ráadásul, ha a büntető törvénykönyvet is megnézi az ember, meg az eljárási törvényt, akkor, ha a titoktartási kötelezettséget megszegi a pedagógus, igen komoly fenyegetettsége volna, ami nagyon rossz lenne. Ennek ellenére van egy pár kérdésem.

Az első kérdésem a harmadik személlyel szemben titoktartási kötelezettségre vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy a gyámügynek vagy a gyermekjóléti szolgálatnak nem mondhatja el a pedagógus, ha úgy látja, hogy valami probléma történik, a szülő nem intézkedik akkor. Ha van egyszer egy jelentési kötelezettsége a pedagógusnak, akkor ez ott probléma.

Nagyon egyszerű dolgot hadd mondjak, ami megtörtént eset. Levelet kaptak, hogy a gyerek öngyilkossági kísérletet hajtott végre. A pedagógus jelezte a szülőknek, a szülők pedig azt mondták, hogy ez nem igaz, ez nem így történt. A pedagógus ott tipródik. Ezek után elvileg a gyámügynek, a gyermekjóléti szolgálatnak vagy valakinek jeleznie kellene, hiszen nem vállalhatja a felelősséget, de a titoktartási kötelezettség köti. Ez az első kérdésem.

A másik kérdésem, hogy a 11. §-ban a (6) pontban az szerepel, hogy a nagykorú és cselekvőképes tanuló estén a szülői kötelezettségek és jogok gyakorlása a diákönkormányzatot, a tanulók képviselőit illeti meg. Miután az élet kicsit túlment rajtunk, és most már igen sokszor 7-8 éves korban kezdik el az iskolát, 18 éves gyerek sokszor második gimnazista. Nem gondolnám, hogy a szülők lemondanának a jogukról, és a diákönkormányzatnak átadnák a gyerekekkel kapcsolatos jogokat. Én ezt is szeretném a módosításban megtekinteni vagy megtudni, mi a jogi vélemény, mert ebből ez olvasható ki, hogy nagykorúság esetén a diákönkormányzat.

A harmadik kérdésem az, hogy a 19. (7) bekezdésének f) pontja előírja a kötelezettséget, hogy minden olyan kérdésben tájékoztatni kell a szülőt - nemcsak a tanulót érintő tanulmányi eredményekről -, ami a gyermek jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart kötelezőnek. Ez a pont pedig erősíti a szülő jogait - nagyon helyesen. Én ezzel maximálisan egyetértek, de ellentmondást látok az új és az eredeti pont között. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm. A következő hozzászóló Horn György volt.

HORN GYÖRGY: Tisztelt Tanács! A korábbi viták során már többször is állást foglaltam abban az ügyben, hogy én nem sokalltam, inkább keveselltem a titoktartással kapcsolatos jogszabályok bizonyos részeit. Ezért arra kérem a Köznevelési Tanácsot, hogy egyrészt - ha úgy tetszik - a jogszabálytól függetlenül, ennek az általános titoktartásra vonatkozó általános megközelítésében egy olyan jellegű határozatot hozzon - és kérem is elnök urat, hogy erről szavazzon a Köznevelési Tanács -, amelynek az a lényege, hogy az OKNT álláspontja szerint - ez a javaslat - a pedagógust megilletik a papi, pszichológusi, ügyvédi titoktartáshoz hasonló jogok, beleértve a bírósági, államigazgatási, büntető és egyéb ügyek területét. Ez nyilván nem egy jogi formula. Azért kérem, hogy a Köznevelési Tanácsnak egy általánosabb megközelítése legyen, ne egy jogi érvényű, hiszen - tegyük hozzá - az OKNT-nek ebben a kérdésben nincs egyetértési joga, tehát nem egy jogi kérdés, hanem beszélgetünk valamiről, meg javaslatokat teszünk. Hogyha ebben egyetértés lenne, ha sikerülne ebben a kérdésben a Köznevelési Tanács többségének a támogatását megszerezni, arra is kérem az OKNT-t, hogy szólítsa fel elnök urat, hogy ebbéli egyetértő álláspontját több szakmai és nagynyilvánossági fórumon fejezze ki. Ez az első javaslatom. Kérem is, hogy erről legyen szavazás, nyilván a vita lezárását követően.

A második. Mindvégig egyetértettem azzal, hogy a pedagógusi, intézményi - és szeretném, ha ezt különválasztaná valahogy a jogszabály - titok ügyében a közoktatási törvény a korábbiakban nem vagy rosszul szabályozta az együttműködés kérdéseit. Itt ez egy alapvető alkotmányjogi kérdés, amely a gyermeki jogokra, a szülői jogosítványokra, ennek határaitra vonatkozik, és amelynek valamilyen szabályozására feltétlenül szükség lenne.

Ezért fogadtam örömmel magának a jogszabálynak a törvénybe kerülését, nem vitatva, hogy voltak bizonyos szerencsétlen megoldások - a gyerekek írásbeli engedélyezése és hasonló

technikai pontokban módosításra szorulhat -, de a dolog lényegét tekintve úgy gondolom, elengedhetetlenül szükséges, hogy nemcsak a pedagógus etikai kódexben, hanem jogi formában is definiálódjon a pedagógusi munkával kapcsolatos szakmai titok és az ezzel kapcsolatos eljárás. Azért tartom lényegesnek - és ebben az értelemben ezt a jogszabály-módosítást még mindig kevésnek tartom, ezt szeretném hangsúlyozni, különös tekintettel államtitkár úr bevezető mondataira, márminthogy mi kerül ki ebből -, mert a pedagógusi munkának olyan fajta szakmai velejárói vannak, amelyek során a gyerekek személyiségi jogaiban érdemi információkhoz juthat, ami ebből a körből, amit pedagógusi körnek - a jogszabály értelmében nevelőtestületnek - hívunk, nem kerülhet ki. Hogy jogilag helyes vagy helytelen megfogalmazása hogyan történik, az részben a mi kompetenciánkba tartozik, részben - legalábbis az enyémet bizonyosan - meghaladja, hogy hogyan, hol és miképpen lehet ezeket a határokat meghúzni.

És akkor magáról az előterjesztésről:

A 2. pontban szerepel egy olyan mondat - az utolsó mondat végéről van szó -, hogy az „e törvényben meghatározott nyilvántartások vezetése céljából, a már folyamatban lévő büntetőeljárásban, szabálysértési eljárásban, a büntethetőség és felelősségre vonás mértékének megállapítása céljából, a célnak megfelelő mértékben, célhoz kötötten kezelheti”. Álláspontom szerint az iskola mint intézmény nem kezelhet tanulóra vonatkozóan büntetőeljárási, szabálysértési eljárásra vonatkozó, büntethetőségre és felelősségre vonásra vonatkozóan semmilyen adatot. Az a véleményem, hogy az intézménynek - mint az iskolának - egyrészt a tanulóra vonatkozóan rögzített a tanulói adatok nyilvántartása, ami tanügy-igazgatási kérdés, és minden további kérdés pedagógiai szakmai kérdés, és mint ilyen, nem tekinthető továbbíthatónak. Nagyon komoly problémának tartom már a korábbi szövegben is, hogy a Nemzetbiztonsági Hivatal, a rendőrség, az ügyészség és így tovább felé közvetítendő adatok körébe beletartozik a törvény szerint a pedagógiai típusú információ továbbíthatósága is. Én ezt abszolút kizárandónak tartom. Egyszerűen arról van szó, hogy a gyerekre vonatkozó adatoknak kizárólag az államigazgatási eljárásbanaddig tart az iskola jogosítványa, mint amit mondjuk egy kft. köteles továbbadni a dolgozójáról. Ezen túl nem. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy a pedagógiai munkának fontos, szerves része olyan információk rögzítése, megvizsgálása, egyeztetése, szupervíziója, ami a tanuló fejlődésével kapcsolatos millió egyéb dolog: a szülők elválása, a tanulmányi teljesítmény összeomlása, a szuicid típusú... Az például egy alapkérdés - ott kezdeném -, hogy a tizenhat-tizennyolcvagy akár a tizennégy-tizenhétévesek között egyáltalán nem ritka az ilyen típusú gondolat, sőt a cselekedet maga sem. Én azt gondolom, hogy ebben az államigazgatásnak a világon semmiféle jelenléte nem indokolt, ugyanakkor azt mondja a törvény - és a módosításban sem szerepel -, hogy azokat az információkat, amiket az iskola nyilvántart, egyben köteles továbbítani a rendőrségnek, ügyészségnek, Nemzetbiztonsági Hivatalnak és így tovább.

Én tehát azt kérem, hogy ebben támogasson a Köznevelési Tanács, hogy ebben a vonatkozásban szűk, gyenge a törvényi szabályozás, és hogy ezen a módosítás során valamilyen módon változtatni kell. Azért nem mondom, milyen módon, mert egyetértek azzal, ami a szülőkkel kapcsolatban felmerült, hogy ott bizonyos szerencsétlen megfogalmazások akadályozták a törvény általam fontosnak vélt részének az érvényesülését. Egy olyan pályára terelődött a vita, ami a dolog lényegét az én értelmezésemben nem vagy csak korlátozottan érintette. Természetes, hogy az iskola nem korlátozhatja a szülőknek azt a jogát, ami a saját gyermekükre alkotmány és egyebek szerint megilleti őket, ugyanakkor azt gondolom, senki nem vitatta, hogy vannak olyan helyzetek, amikor a szülővel szemben szükséges az iskolának megvédeni a gyereket - de ezt nem pontosan vagy nem megfelelő eljárási módszerrel szabályozta.

Szerintem ez a módosítás sem az egyik, sem a másik problémát nem, vagy nem eléggé oldja meg.

Az államtitkár úr bevezető szövegét döbbenet hallgattam. Ez a dolog lényegét sérti. Drogügyben ez továbbra is azt fogja jelenteni, hogy a pedagógus hazudni köteles a bíróság előtt, ha védeni akarja a gyereket, vagy feljelenteni, mert ennek ez az alternatívája. Lehet, hogy az

Igazságügyi Minisztériumban a jogászok ezt így gondolják, de szakmailag a világon semmi nem indokolja, hogy a pedagógus köteles legyen tanúskodni kiskorú gyerekek olyan szakmailag fontos ügyeiben, ami büntetőjogi kérdés. Sőt védenie kell. A titoktartási törvénynek az én értelmezésem szerint két célja van: a pedagógus védelme és a gyerek védelme, és mind a kettő azonos súllyal jelenik meg. (Dr. Trencsényi László: *A pedagógiai eszközrendszer védelme.*) Így van, általában. Tehát arra kérem a Köznevelési Tanácsot, hogy ezekben az ügyekben támogasson, és olyan határozat szülessen, amely elnök urat kötelezi, hogy a nagynyilvánossághoz forduljon. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Nem hozzászólni akarok, csak kérni. Miután felszólítottam arra, hogy szavaztassak meg egy szöveget határozati javaslatként, tisztelettel kérlek - hogy ne nekem kelljen megszövegezni -, hogy a most elmondottak alapján azt a néhány mondatot, amelyről szavazást kérsz, írásban csúsztasd ide nekem. Ez arra az általános elvre vonatkozott, hogy a pedagógust is megilletik a papi...

HORN GYÖRGY: Felolvasom még egyszer: az OKNT támogassa azt a felhívást, hogy a pedagógust is megilletik az ügyvédi, papi, pszichológusi titoktartáshoz hasonló jogok. Ez egy nagyon általános megfogalmazás, de nem jogi kérdésként fogalmazódik meg. Egyik sem jogi fogalom. Úgy gondolom, hogy ez nem egy jogi nyilatkozat, hanem tartalmi. Nem vagyok jogász, tehát azt a részét nem tudom megmondani. Nekem az a mondat, ami itt volt, hogy a titoktartási kötelezettség kiterjed a hatósági, bírósági eljárások keretében történő tanúvallomástételre, ezt jelenti. Ez például elengedhetetlen, de én ennél tágabban is értem.

ELNÖK: Ezt a mondatot föl fogom tenni szavazásra, hogy ebben milyen állásfoglalást fogalmazzunk meg.

Most következik Szenes György.

DR. SZENES GYÖRGY: Tisztelt Tanács! Én nagyon rövid leszek, mert előttem eléggé plasztikusan beszéltek a hozzászólók a gondokról, problémákról. Azt látom nagyon jól, hogy a megváltozott magyar viszonyok miatt az iskola, a szülő, a pedagógus megváltozott helyzete miatt az elmúlt 10-15 esztendőben nagyon nehezen kezelhető. Látható volt az a jó szándék a törvényalkotórészéről, hogy ezt valamilyen módon kezelje. Az előző törvénymódosításkapcsán ez nem volt sikeres, de azt gondolom, teljesen kudarcos lesz, ha ez a mondat ismételtén kikerül a törvényből. Nem akarom én a pedagógusok jogait minden határon túl elképzelni, még egyházi személyekéhez sem szeretném hasonlítani a pedagógusok helyzetét, ugyanakkor a titoktartásnak az égvilágon semmi értelme nincs akkor, ha ez a felmentés a pedagógus részére a hatóság, a bíróság előtt nem marad meg. Nem tudom, hogy ez mibe ütközhet. Nem hinném, hogy alkotmányossági probléma lenne. Az Igazságügyi Minisztériummal fel kell venni a küzdelmet e tekintetben, mert semmi értelme nincs titoktartásról beszélni akkor, ha nekem a bíróság előtt a gyerek ellen kell vallanom olyan esetben, amikor ő segítséget kér tőlem.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. További hozzászólás? Brezsnýánszky László!

DR. BREZSNÝÁNSZKY LÁSZLÓ: Én inkább kérdezni szeretnék. Nem nagyon kívántam szólni, de az előzőek alapján mégiscsak megszólalnék.

Az első kérdésem államtitkár úrhoz fordulva a következő lenne. A 2. melléklet 2. pontjához tartozó módosítása a szövegnek az én olvasatom szerint, vizsgálva a törvénymódosítás magyarázó részét is, gyakorlatilag megerősíti az úgynevezett relatív titoktartási elképzelést; merthogy van egy abszolút, meg egy relatív. Tehát tulajdonképpen a magyarázó szöveget emeli be ebbe a részbe, minden vitatottsága mellett. Nem látok lényeges változást, csak fő szöveg lesz a magyarázó szöveg. Önmagában egy kicsit problémásnak tartom,

azt, ha egy széles körben alkalmazandó alapvető pedagógusi jog, illetve kötelesség legalább ötoldalas magyarázatra szorul. Akkor ennek nagyon nagy sikert nem tudok jósolni.

A másik pedig: mielőtt szavaznánk Horn György nagyon tiszteletre méltó javaslatáról, szeretném megkérdezni ugyancsak az OKNT tagjait, illetve államtitkár urat, hogy az itt elhangzott javaslatoknak a pedagógust érintő ellensúlyai megjelennek-e az oktatási törvényben. Az ugyanis nagyon pozitív dolog, tényleg én magam is egyetértek vele, hogy a gyerekek megközelítésében legyen egy bizalmi személy a pedagógus, tehát a világnak, a szakmának errefelé kell mennie, de soha nem beszélünk arról, hogy a bizalom, az odafordulás, a titok megtartása felelősséggel, teherrel, lélektani teherrel, sőt szankcionálásokkal is együtt jár. Megvan-e ennek az ellensúlya? Azt szimpatikusnak tartom, hogy legyen meg a lelkészek, a vizsgálóbírók vagy mások titoktartási joga a pedagógusnak is. De fogjuk-e tudni ezt viselni? Fogjuk-e tudni érvényesíteni? A pszichológusoknak, vagy akár a lelkészeknek - persze a lelkészek világa általam kevésbé ismert - megvannak azok az intézményei, amelyek ennek a földolgozását segítik. Tessék megnézni: egy pszichológus, egy orvos, aki titkok tömegét hordozza magában, a szakma megteremti hozzá ennek a feldolgozási módjait is. Erről még eddig nem vitatkoztunk. Tehát nagyon szép a javaslat, csak inkább, megtisztelő volta mellett is, erős lélektani terheket ró az amúgy sem túlságosan jó állapotban lévő pedagógustársadalomra, anélkül, hogy a kezelésére valamiféle lényegi javaslattal rendelkezne. Tehát nincsenek szupervíziók, nincsenek szabadságok, és sok minden egyéb, ami minden terapeutának megvan, és talán képzettség sincs igazán, hogy a vesszőparipámhoz visszatérjek.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Brezsnaynszky úr föltett egy kérdést. Azt szeretném kérdezni, hogy lehetne-e konkretizálni az erre adott alternatív választ. Tehát amennyiben ez így van, akkor viszont az OKNT tegyen javaslatot a következő dolgokra, mert akkor tudunk elég operatívak lenni ebben. A költői kérdést hozzuk le most e tekintetben a próza szintjére, ha kérhetem.

Karlovitcz úr a szó.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Csak nagyon röviden. A törvényben volt hiba. Most, hogy ezt a hibát javítja a kormányzat, ez üdvözlendő. Tehát ahhoz bátorság kell, hogy kijavítsunk egy hibát. Azt hiszem, hogy ez nagyon jó. A pedagógusok körében elég nagy felháborodást okozott az a bizonyos szerencsétlen kitétel, mondat.

Az az érdekes - végignéztem az anyagainkat -, hogy amikor mi tárgyaltuk, akkor jobb mondatok voltak benne. Tehát ez valamikor ott torzult el, amikor innen már átkerült, és valahol az országgyűlési körökben romlott meg egy kicsit úgy a mondat, hogy nem pedagógiaivá vált, satöbbi, satöbbi. Mindenesetre örömmel nyugtázzhatjuk a javítás szándékát.

A második: a titoktartás a hatóság előtt háromféle lehet. Vagy semmi, vagy kötelezettség, vagy lehetőség. Itt konkrétan a kötelezettséget iktatták volna be, amit a jogászok elleneznek, de fennáll szerintem az az általános lehetőség, amely szerint - úgy tudom - megtagadhatja az ember a vallomást bíróság előtt... *(Többen: Nem!)* Ezt jó tudni, tehát a lehetőséget be kellene táplálni. De, mondom, nem a köteleiséget, hanem a lehetőséget táplálnám ide be, ami talán enyhítené a dolgot. A pedagógusnak van egy másik szabályozója is, nemcsak a törvény. Törvénnyel nagyon nehéz pedagógiát szabályozni. A pedagógust az etika és a lelkiismerete köti.

Én voltam bíróság előtt gyerek ügyében többször - szerencsére nem olyan sokszor -, és sikerült úgy vallomást tennem, hogy a gyerek érdeke legyen mindenekelőtt. Igen, mert így is lehet. Remélem és bízom abban, hogy minden pedagógus így jár el, de valóban, itt jó lenne segítséget adni a pedagógusnak: nem a köteleiséget - mert ez szerintem jogilag nem járható -, de a lehetőségét fenntartani annak, hogy megtagadja. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Pista?

FARKAS ISTVÁN: Én köszönöm a megszólítást is. Engedjétek meg, hogy röviden egy kis etikai háttérrel adjak, amit, gondolom, egyformán vallunk. Én a keresztény morálist mondom. Kétféle titok van: egyrészt van rámbízott titok, és van a dolog természete szerint valami titok. Amiről itt szó van. Ha egy diák rámbíz egy titkot, és azt mondom, hogy azt nem mondom el senkinek, és utána bármi kényszerít - törvény, bíróság vagy akármi -, hogy elmondjam, megette a fene az egészséget, az egész jövőmet is. Ezt én felelősen így gondolom.

A másik dolog. Azt mondja a keresztény etika, hogy bármi, ami valakire nézve rossz, az a dolog természete szerint titok. Itt az ügyvédtől kezdve a pszichológusig, a papig, pedagógusig igaz, hogy bárkiről rosszat tud meg, eleve egy címkét ragaszthat oda, hogy mivel ez rossz az illetőre vonatkoztatva, titokként kezelje.

A keresztény morális azt mondja, hogy csak az illetékeseknek mondhatom el. És itt van éppen a szülővel való kapcsolatban, hogy mivel a szülők alapvetőbben felelnek a gyerekéért, mint a pedagógusok, ezért illetékesek - természetesen megengedve, hogy van olyan helyzet, amikor a szülőnek sem mondok el egy dolgot, ez az én mérlegelésem. Valahol úgy gondolom, hogy ha itt szeretnénk megfogalmazni valamit, akkor az illetékességről mindenképpen szólni kell, a tanári mérlegelésről szólni kell. Ezek mind olyan pontok, amikkel nyilván segíteni is szeretnénk nyilván a pedagógus kollégáknak. Amit az előbb is hallottunk, valóban igaz, ezek súlyokat is jelentenek - teljesen egyetértek.

Én nem vagyok a jogban járatos, de nagyon sok helyzetben van olyan lehetőség, hogy az ember érintettséget jelent be, és akkor már nem köteles nyilatkozni. Ha a gyerek bizalmát élvezve tudok meg dolgokat - nem tudom, a jog erre hogy ad lehetőséget -, de érintettséget jeleznék, és nem nyilatkoznék akkor sem, hogyha tüzes vassal birizgálnának. Nem tudom pontosan, hogy a bíróságnál van-e ilyen lehetőség. Mert az érintettség nemcsak rokonság miatt lehet, hanem azért is, mert én olyan forrásból tudom, hogy bizalmi forrás, és azt mondom, hogy ez érintettség. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Akkor most hozzászólnék, mielőtt összefoglalom, miben is kellene szavaznunk.

Én azért üdvözöltem a titoktartásra vonatkozó rendelkezés bekerülését a közoktatási törvénybe, mert a pedagógiai praxisom több mint tíz éven át a nagyon nehéz körülmények között élő gyerekekhez kötött engem, és számtalan esetben kerültem olyan helyzetbe, hogy éppen a szülőtől kellett a gyerekeket megvédenem, azokat a gyerekeket, akiket otthon vasalózsínórral vertek, azokat a lányokat, akiket az apjuk meg akart erőszakolni, és egy ballonkabátban rohantak be az iskolámba este tizenegy órakor. Nem gondolom, hogy az így számomra felfedett mélységes titkok és drámák közvetítendőek lettek volna a szülők felé éppen, akik ennek a drámának vagy okozói, vagy pedig vakon és süketen elnézői voltak.

Másodszor azért üdvözöltem én ezt nagyon, mert megnövelte a pedagógusnak azt a szerepét, ami mint barát, mint társ, mint konzulens a gyerek mellett ezáltal törvényileg védett pozícióból volt gyakorolható. Nekem traumatikus élményem volt, hogy amikor ezeket a mi szerencsétlen növendékeinket a Kertész utcában megkérdeztük, hogy ha valami gondja, problémája volt, volt-e olyan felnőtt, akihez fordulhatott, ritkaságszámba ment, hogy ezek között pedagógust említett volna. Család, barát, téri haver inkább szerepelt ezen a listán, mint a pedagógusok közül valaki.

Ugyanakkor azt szeretném mondani, hogy azzal, amit Farkas István mondott, tökéletesen egyetértek - és amit Trencsényi László kezdett el mondani -, hogy amennyiben ennek a titoktartási kötelezettségnek van egy olyan klauzulája, amely ezt a titoktartást feloldja, illetve a pedagógust arra kötelezi, hogy megszegje a titoktartást, amint hatósági, bírósági eljárás forog fenn, akkor az egészséget megette a fene, akkor ez gyakorlatilag nem létezik, szemfényvesztés.

Miután olyan fogalmazás hangzott el Szüdi János szájából, ahogy tolmácsolta az Igazságügyi Minisztérium opposícióját a törvényszöveggel szemben, hogy az Igazságügyi Minisztériumnak joga van egy igazságszolgáltatással kapcsolatos vagy azt érintő mondatot letiltani vagy nem letiltani, most föl kell tennem a kérdést: mi, akiknek nincs rá jogunk, hogy

ezzel kapcsolatban vétót emeljünk, milyen módon tiltakozunk - amennyiben egyetértetek vele - az Igazságügyi Minisztérium ezen kikötése ellen. Én szívesen javasolnám azt a szöveget, ami Farkas István szájából hangzott el, és amire én most igyekeztem ráerősíteni, hogy amennyiben ezt a szöveget ebből a törvényből kiiktatni javasolja vagy arra kötelezi az OM-et az Igazságügyi Minisztérium, akkor ez az OKNT számára elfogadhatatlan. Ezt a közleményben megjelenítjük a sajtóban, továbbá az OKNT felhatalmazásával személyesen az igazságügy-miniszternek fogok írni egy szöveget, amelyet akár itt együtt megszövegezhetünk, akár rám bízva az OKNT, de ennek a dolognak a szellemében.

Ennyi lett volna a hozzászólásom, és akkor most kérdezem, van-e még hozzászólás, vagy föl lehet tenni szavazásra néhány itt elhangzott javaslatot.

Dobos Krisztina!

DR. DOBOS KRISZTINA: Én csak a válaszokat kérném, és utána lehet, hogy hozzászólok még.

ELNÖK: Hogy hallgassuk meg a választ, és aztán szavazzunk! Igen. Államtitkár úr!

DR. SZÜDI JÁNOS: Szerintem sok minden benne van a törvényben - nem akarom felolvasni. Az adatkezelésnek háromszintű szabályozása van. Van egy külön törvény a személyes adatok védelméről, amely mellett egyébként szerintem nem kellene már szabályozni. Hogy őszinte legyek, az adatvédelmi biztosnak az a buzgalma, hogy minden törvény legyen teli adatvédelmi szabállyal, nem biztos, hogy jó, de ő ezt igényli és kéri. E mellett van egy külön törvény és legalább nyolc állásfoglalása az Alkotmánybíróságnak, amelyet nem kell megjeleníteni, csak meg kell tartani. A lényege és mottója az egésznek az, hogy személyes adataival mindenki saját maga jogosult rendelkezni. Ez egyszer vonatkozik mindenre. Itt a vita tárgya, hogy a kiskorú milyen időponttól kezdve gyakorolhatja önállóan a saját alkotmányos jogait. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság ugyancsak hozott egy szöveget, amelynek értelmezése nem egyszerű, és úgy foglалható össze, hogy a kiskorút az alkotmányos jogok saját jogúlag illetik meg, de ennek gyakorlása életkorától és fejlettségétől függően száll át személyesen a kiskorúra. Ennek a jog nyelvére való lefordítása nem egyszerű dolog.

Azt kell mondanom, hogy a személyes adatok védelme a tanulót is megilleti mint állampolgárt. Itt valóban van egy látszólagos ellentmondás a szülő és a tanuló között, hogy mikortól a tanuló és mikortól a szülő, és hogy van a szülői, nevelői felügyelet és a tanulónak a saját jogosítványa.

Ezért van egy törvény, amelyet az iskolák nem kellő mélységig ismernek. Ilyen szempontból ez a törvényi szabályozás nagyon jó volt arra, hogy minden iskola, minden óvoda és minden kollégium rádöbbenjen arra, hogy a személyes adatokkal való bánás, törlés és kezelés igenis feladata minden közoktatási intézménynek.

Másrészről a törvénybe betettünk egy egyébként felesleges mondatot - mert evidencia lenne, de betettük, hogy benne legyen, mert kérte az adatvédelmi biztos, és teljesítjük a kérését -, miszerint minden intézménynek magának is el kell készítenie a maga adatkezelési szabályzatát, amelyben magának kell választ adni, hogy ki és milyen módon közölhet adatokat. Nagyon csúnya dolog itt az adat is, mert egy gyerekről van szó, és egy gyereket kezelünk adatként. A szülő tájékoztatása adatkezelés lenne. Ezt mondja a jog, amikor a gyakorlatban egy kicsit másról van szó. A jog nyelvére lefordítva, az adatkezelésre mindig az intézmény vezetője az illetékes, és általában ott kellene eldönteni, egy adott intézményen belül, hogy ki milyen adatot, és milyen módon továbbíthat.

Így példának okáért borzasztó nehezen lehet értelmezni azt a rendőr-pedagógus konfliktust, ami olyan nagy vihart kavart mintegy két vagy három évvel ezelőtt, mert egyszerűen a rendőrnek nincs joga odamenni a pedagógushoz, mivel a pedagógus nem közölhet adatot a rendőrrel. A rendőrnek, vagy bármilyen hatóságnak az intézmény vezetőjéhez kellene

odamenni, csak ez még nem nagyon világos sehol. A törvény ezért próbálja meg megmondani, hogy milyen adatot lehet kezelni, és milyen célból lehet továbbítani.

Tehát az, ami itt vitatott, pontosan azt mondja, hogy van egy adatom, és nem bűnügyi adat, mert azt megmondom, hogy milyen adatot kezelhetek - és csak azt kezelhet, nem más -, és ezt az adatot milyen célból lehet továbbítani. Azt írjuk le a bíróságnak, a rendőrségnek, ha már folyamatban van az ügy, és megkeresnek engem. Itt nem arról van szó, hogy az iskola bármilyen szabálysértési adatot, vagy bármilyen bűnügyi adatot kezel, hanem azt mondjuk, hogy milyen célból továbbíthatja azokat a tanulói jogviszonnal összefüggő adatokat, amelyek megtalálhatók az adott iskolában.

Nagyon köszönöm, ami itt elhangzott. Tehát ha ti állást foglaltok, az nekem jó; megyek vissza az igazságügybe, és ha ez megy az államtitkári értekezletre, akkor ezt viszem magammal. Kaptam itt néhány nagyon hasznos mondatot, amit majd megpróbálok megemészteni, aminek a lényege a rábizott titok mint elkülönült adat, ami nem a tanulói jogviszony természetéből eredően érkezik, mert különben a pedagógus sosem tudta volna meg, ha azt a gyerek nem mondja meg. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon fontos momentum. Valamint a gyermek érdeke, ami itt fölvetődött. Ezeket megpróbálok továbbvinni, tehát a ti állásfoglalásotokra támaszkodva ilyen értelemben visszamenni és visszahozni, amit lehet.

Azért vagyok kényszerhelyzetben, mert ha az igazságügy nem írja alá, akkor nem lehet benyújtani. Tehát minden törvénynek két aláírója van; az egyik a szakminiszter, a másik az igazságügy-miniszter. Nem lehet benyújtani törvényt az igazságügy-miniszter aláírása nélkül. De amit lehet, az előterjesztési részben bemutatok, megpróbálok Somogyvári Istvánnal - ő a közigazgatási államtitkár, aki most nem volt ott ezen az egyeztetésen - felvenni a kapcsolatot, mindazt, ami itt elhangzott, elmondani, és további pontosítást kérni.

Itt pontosan a gyámügy, a más hatóság, a családvédelem, tehát a harmadik pont nem látszik. Igen, ma is benne van a törvényben, hogy ha a gyerekekkel olyan probléma van, amely miatt lépni kell, akkor a családvédelmi szervezetet kell megkeresni, meg benne van máshol a gyermek védelme. *(Dr. Dobos Krisztinához:)* Ezért van benne az, hogy nem érinti az adatok továbbítására vonatkozó rendelkezéseket, ami benne van a törvényben, ha a 2. pontot megnézi, Krisztina. Azért van benne, mert a törvényben több helyen benne van mind a gyermekvédelemmel, mind a családvédelemmel foglalkozó szervezet. Tehát ez talán megnyugtató. De elolvasom még egyszer, mert minél többet nézzük, annál jobb lesz, vagy rosszabb lesz, mindig változik egy kicsit.

Azért mondom ezt, mert nagyon nehéz kérdésről van szó. Tehát nem véletlen, hogy a gyermekek jogainak a mérlegelése, a gyermekek alkotmányos jogainak a tisztázása tényleg egy adósság. Ez nemcsak a közoktatás terén, de mindenhol máshol, az egészségügy területére kivetítve sem megoldott. Nem megoldott, hogy vajon melyik gyerekeknek hány éves korától milyen jogosítványai vannak. Nem lenne baj, ha az Alkotmánybíróság foglalkozna ezzel, ha egy kicsit többet mondana arról, hogy a gyereket fejlettségének és életkorának megfelelően mi illet meg, és egy kicsit végigmenni a gyermeki jogokon.

Nagykorúság... Szeretném azt mondani - és ezt mint szülő, mert nekem is van két gyermekem, és ilyen értelemben elmondhatom -, hogy igen, ha a gyerek a 18. életévét eléri, bármennyire fájdalmas, megszűnik a szülői felügyeleti jog. Ezen lehet változtatni, ha a nagykorúságot felemelik a 21. életévre - mert van, ahol 21 év -, de egyébként tudomásul kell venni; ha a gyerek nagykorú, akkor nincs apelláta, a jogosítványok őt illetik meg. Az igazságügy húzta is a száját a miatt, ami bele van téve a 14. § (6) bekezdésébe. Azt tettük oda, hogy ha a nagykorú a családban él, nincs önálló jövedelme, akkor bizonyos dolgokról tájékoztatni kell a családot. Ez most benne van a törvényben, nem kérték, hogy vegyük ki, de általában, ha a gyerek eléri a nagykorúságot, akkor saját maga jogosult dönteni a sorsáról, és amennyiben nincs megfelelő kapcsolat a szülőkkel, ez elmehet odáig is, hogy nem tud a szülő nagyon sok mindenről.

Az ellentmondásokat megnézem. Most nem tudok ebben elmélyülni. Szerintem nincs benne ellentmondás, de meg fogom nézni, hogy van-e. Tehát az egész szöveget elolvasom még egyszer.

Hogy kevés-e a szabályozás? Szerintem nem kevés. Szerintem sok. Tehát van egy külön törvény az adatvédelemről, a személyes adatokról, a közérdekű adatokról. Túl sok is, mert szerintem már ember nincs, aki megértse. Mi sem értjük. Tehát igen hosszadalmas szabály, hogy mit kell közzétenni, mit nem szabad közzétenni. Emellett helyi szabályozás kell. Nem tudok mást mondani. Az intézményeknek nem szabad megspórolni a saját szabályzatukat. Azért mondom, hogy sok, mert a közoktatási intézmények kapcsolatrendszere olyan szerteágazó, hogy azt egy törvényben megmondani, hogy melyik kollégiummal, melyik munkáltatóval, nevelési tanácsadóval, szakértői bizottsággal, iskolák egymás között, szinte lehetetlen. Odamegyek azzal, Gyuri, amit kértetek, hogy ne kelljen továbbítani, illetőleg csak a gyerek javára kelljen, de csak ígéretet tudok rá tenni, nem rajtam múlik egészében.

Hogy nincs változás, meg sok a magyarázat... A magyarázat azért sok, mert aki írja - és ezt én írtam -, az mindig törekszik nagyon sokat írni. Nem azért, mert így fizetik, csak ilyen rosszul fogja föl a dolgokat. Ezek a magyarázatok nem kötelezőek, tájékoztató jellegűek, nem is kell elolvasni őket. Ezek csak azért születnek, mert szabadságolásom ideje alatt unatkoztam a Balatonnál, és úgy gondoltam, lediktálok néhány gondolatot, ami eszembe jutott erről. Hogy ez hosszú vagy nem hosszú, én erre nem tudok mit mondani.

Az, hogy a pedagógusoknál ez milyen stresszt vagy traumát okoz, őszintén szólva nem tudom megítélni. Annyit tudunk, hogy a pedagógus a pedagógiai munkája során közfeladatot ellátó személy. Azért nagyon bonyolult ez az egész titoktartás, mert tulajdonképpen, ha megnézem az ügyvédet, ő egyedül dolgozik, tehát könnyű azt mondani, hogy ne adja tovább, amit rábíztak.

Ugyanezt a pedagógusnál nagyon nehéz mondani, mert kollektív munkáról van szó. Ezért is ilyen hosszú és bonyolult, mert kellett mondani, hogy igen, de a nevelőtestületen belül nem, az egymás közti megbeszélésen nem. Nem tudom, talán ez segít a pedagógusoknak feldolgozni a problémát, hogy lényegében a nevelőtestületen belül ezek a kérdések megbeszélhetők és talán feldolgozhatók.

Azt hiszem, mindenre választ adtam, amire tudtam.

Még egyszer: ha az OKNT hoz egy ilyen állásfoglalást, az nekem segít, én be tudom tenni a kormány-előterjesztésbe azt a mondatot, és ha megkeresed az igazságügy-miniszter urat, az is nagyon jó. Én mindenesetre megkeresem a saját partneremet, és megpróbálom meggyőzni, hogy ez egy fontos momentum.

ELNÖK: Köszönjük szépen a választ. Kérdezem, hogy van-e további hozzászólás. Hoffmann Rózsa!

DR. HOFFMANN RÓZSA: A római jog azért élt, azt hiszem, kétezer éven vagy még több időn át, mert egyszerű volt, világos volt, érthető volt. Nálunk most már olyan túlbujánzása van a jognak - így az oktatási jognak is -, hogy képtelenség követni, mégis azt tapasztaljuk, hogy egyre több mégis a morális probléma az életünkben.

Ez a titoktartási törvényhely tipikus példája annak, hogy az ilyen finom eseteket, amikor ahány eset, annyiféle nem tudja szabályozni. Itt is elhangzott több példa - időkimélés miatt nem szaporítanám ezeket, de mindig azzal szembesülhetünk, hogy minden eset egyedi -, ami azt mutatja, hogy a jog eszköze nem alkalmas arra, hogy ezt szabályozza. A legjobb szabályozás az, amely a pedagógus lelkiismeretére épít, és azt kéri tőle számon, hogy csak a gyerek érdekét szem előtt tartva, annak adhatja át a titkot, akitől joggal elvárható, hogy a gyerek érdekében cselekedni tud és képes.

Ezzel együtt is örülök ennek a módosításnak, de az említettek miatt tartózkodom a szavazástól, mert eleve nem értek egyet azzal, hogy ilyen kérdést ilyen részletes jogi szabályozással próbáljunk meg szabályozni, jöllehet, ezt elfogadhatónak tartom.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dobos Krisztina, Brezsnnyánszky László.

DR. DOBOS KRISZTINA: Két mondatot szeretnék mondani. Az egyik nagyon egyszerű: a 19. § (7) bekezdés f) pontja helyett egy e) pont született. Mi történt az előző f) ponttal? Arról szó nincs.

DR. SZÜDIJÁNOS: Elírás, bocsánat!

DR. DOBOS KRISZTINA: Akkor rendben van. *(Közbeszólás: A Balaton miatt, mi?)*

Én nem értek a joghoz, de bíróval konzultáltam, hogy a büntetőeljárásról szóló törvény és ez a törvény ellentmond. Ott a papokra, lelkészekre kifejezetten elmondja, mit tehet, itt nincs a pedagógus. Bíró véleménye szerint ha betartja a közoktatási törvényt, akkor azért büntetik meg, ha nem tartja be, akkor pedig azért büntetik meg. Tehát pedagógus mindenképpen minimum egy év fenyegetettséggel rendelkezik, akár igazat mond, akár megtagadja. *(Dr. Trencsényi László: Megoldják a súlyproblémáit! - Horn György: Van sapkája - nincs sapkája!)* Így legalább nem lesz pedagógusfelesleg, úgyhogy ez megoldható így, hogyha elég sok bírósági eljárás van - de mégsem ez lenne az út.

Én azt kérem, hogy ennek nézzenek utána.

ELNÖK: Szabad ezt olyan határozati javaslatként értelmezni, hogy azt kérjük, szinkronizálják ezeket a jogi szabályozásokat, szüntessék meg az ebből adódó ellentmondást?

DR. DOBOS KRISZTINA: Mindenféleképpen igen.

ELNÖK: További hozzászólás? Brezsnnyánszky László!

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Nem magyarázkodásként, de elnök úr kérte, hogy világosabban fogalmazzam meg, ezért elmondom.

Én azt látom - természetesen a gyermeki jogok és érdekek prioritásának tiszteletben tartása mellett, amit az előbb is hangsúlyoztam -, hogy tulajdonképpen az itt megfogalmazott igények a pedagógus szerepnek a terapeuta irányába való továbbfejlesztését kezdeményezik vagy pártolják. Szakmai meggyőződés kérdése, hogy igen vagy nem.

Én azt szeretném - akkor fogalmazzunk úgy, ahogy az előbb elnök úr mondta -, hogy harmonizálja vagy szinkronizálja a törvény az ezzel kapcsolatos pedagógusterhek és jogosítványok kérdését is, mert itt egyértelműen csak arról van szó, hogy a titkok gazdájaként tulajdonképpen, bármennyire is kiérdemelt, rábízott, megtisztelő titkokról van szó, mégis egyfajta többletfeladatot kap.

Én azt gondolom - ezért említettem a terapeutákat és másokat -, hogy ennek akkor a pedagógusi szerepkörben a felkészítés és ennek a feldolgozásához való joga is meg kell jelenjen. A tantestületben ezt természetesen meg lehet beszélni, de én azt gondolom, hogy ez azért egy viszonylag egyszerű leszerelése a problémának. A pszichológusok is meg tudják beszélni egymás között, mégis kiharcolják maguknak, hogy ehhez megfelelő feltételek álljanak a rendelkezésükre. Én ezt az egyet kérem.

Azonkívül úgy gondolom, a titokról néha csak úgy beszélünk, mintha a gyerek bedobná egy megőrzőbe a titkát. Nem erről van szó: ezzel a titokkal bánnia kell a pedagógusnak, ehhez aztán végképp kell érteni. Nem tudom elképzelni, hogy egy tanítvány odamegy, elmondja a titkait, aztán azt mondja, hogy köszönöm, és elmegy. Várja, hogy ebben valamilyen módon segítséget kapjon, a meghallgatáson túl is. Arra gondolok, hogy erre a morális és szakmai problémára tipikusan nincsenek felkészítve a pedagógusok, tehát ennek az ellensúlyozását, harmonizálását szeretném látni a javaslatban, vagy még inkább - ha muszáj mindenből törvényt vagy törvénycikket csinálni - törvényben.

Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Akkor megkísérlem a kvázi lehetetlen: megpróbálok olyan szöveget mondani, ami legalább tartalmánál, lényegénél fogva szavazásra alkalmas.

Az egyik így hangzik, hogy az OKNT elvi álláspontja szerint a pedagógust meg kellene illessék mindazon jogok - vagy ahhoz hasonló jogok -, amelyek a rábízott titok vonatkozásában megilletik az ügyvédet, a pszichológust és az orvost. *(Közbeszólások: A papot is!)* Bocsánatot kérek, itt van a szövegben: az ügyvédet, papot, pszichológust, orvost.

DR. DOBOS KRISZTINA: Elnézést, de a szülővel szemben azért nem. Harmadik személlyel szemben.

DR. SZENES GYÖRGY: Bíróság előtt.

DR. DOBOS KRISZTINA: Azt nem lehet, hogy a szülővel szemben.

ELNÖK: Akkor itt kétféle javaslat van. Az egyik az, hogy a pedagógust ezek a jogok kiskorú tanuló esetében - mert nagykorú esetében nem vitás a dolog: amit Szüdi János elmondott, egyértelmű, hogy a nagykorú önálló személyiség ebben az értelemben - a szülőt kivéve - ez volt a Dobos Krisztina korrekciós javaslata - megilletik. Akkor innen kezdve a mondat úgy megy tovább, ahogy az előbb mondtam. Ez volt a módosítása a Horn György által adott szövegnek.

Kétféle szöveget teszek föl szavazásra. Az egyik nem tartalmazza ezt a szülőt ebből a szempontból kivételezett személynek tekintő kiegészítést...

LISKÓ ILONA: Bocsánat! Az nem jó, hogy „indokolt esetben a szülővel szemben is”?

HORN GYÖRGY: Elvi kérdésről beszélünk!

ELNÖK: Horn György segítsen!

HORN GYÖRGY: Tisztelt Elnök Úr! Dobos Krisztina kiegészítése ugyan kétségtelenül fontos és megvitatandó kérdés, de az én javaslatom nem a szülő meg a pedagógus, meg az iskola meg a szülő, meg az egyház meg nem tudom, minek a viszonyára vonatkozott, hanem a pedagógusra. Itt nem viszonyokról beszéltem, hanem arról, hogy a pedagógust megilletik ahhoz hasonló jogok, mint az itt felsorolt egyéb szakmákat. Azt gondolom, ez egy elvi kérdés, és nem lenne jó, hogyha ebben megosztana minket az a kérdés, mit gondolunk a pedagógus és a szülő viszonyáról.

Nem akarok ebben vitát, csak azt mondom, hogy ez két különböző kérdés. Az egyik az, hogy a pedagógust megilletik-e ezek a jogok. Benne vagyok, hogy beszéljünk erről, tehát nem elzárkózni akarok, csak inkább felvetni azt a dilemmát, hogy vannak-e az intézménynek vagy az egy szem pedagógusnak - az is egy nagy kérdés, hogy iskola, vagy pedagógus, de maradjunk az egy szem pedagógusnál - olyan helyzetei, ahol átveheti azt a felelősséget, mert egyetérték ezzel, ami egyébként a szülőt, a családot illeti meg. Soha nem vitattam azt, hogy az alap az, hogy az iskola a család felé felelős, nem pedig a társadalomnak, vagy mit tudom én, kinek. Ebben egyetértünk. Csak azt kérem, hogy ne osszuk ezt meg. Mert ha azt az alapállítást, hogy a pedagógust megilletik mindezek a jogok, elfogadjuk - és kérem, ha lehet, erről szavazzunk igennel -, akkor ezek után tegyünk hozzá olyan korlátokat, amelyeket érdemes. *(Dr. Trencsényi László: Ez jogalkalmazási probléma.)*

Tehát ez két különböző kérdés. Az egyik a pedagógus védelméről szól - amit én javaslok -, a másik pedig arról szól, ami egy nagy alkotmányjogi probléma, hogy nézzük meg, a családon belül hol tartanak a gyermeki, és hol tartanak a szülői jogok. Ez egy nagyon fontos kérdés, de

szerintem az én javaslatomat nem érinti. Ha beletesszük ezt a vitát, akkor lesznek, akik azért nem szavaznak, mert erről ezt gondolják, meg lesznek, akik azért nem szavaznak, mert azt gondolják, és a dolog lényegétől eltérünk. Nem tudom, elég világos volt-e.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Dobos Krisztina ehhez mit szól?

DR. DOBOS KRISZTINA: Nagyon ügyesen tereli el a dolgot, de itt alapvetően két koncepcionális kérdés van. Nem tudom, hogy ezt most kell-e tisztázni, de mindenképpen tisztázni kell. Ezek a védelmek azért születtek - és ez nem egyszer elhangzott a televízióban -, mert bizony vannak olyan családok, akik rosszul foglalkoznak a gyerekekkel, és ezt nem is vonom kétségbe. De vannak olyan pedagógusok is, akik rosszul foglalkoznak a gyerekekkel, mégsem mondjuk, hogy a gyerekekre nem vonatkozik a tankötelezettség, hanem mégis hagyjuk, hogy járjon iskolába. Tehát azt gondolom, az alkotmány biztosítja a gyerekeknek az egészséges családban való nevelkedést - pontosan nem tudom, mi az alkotmányban a megfogalmazása -, és ezt mi nem korlátozhatjuk. Tehát akár közoktatási intézmény, akár a pedagógus egyénileg nem korlátozhatja a szülő jogait. Ha mi megszavazzuk, hogy általában titoktartási kötelezettség illeti meg a pedagógust, akkor azzal jelzést adunk, hogy a gyereket meg akarjuk védeni, a pedagógus meg fogja védeni a gyereket a családdal szemben. En ilyenhez nem tudok támogatást adni. Amellett, hogy azt gondolom, bírósági és egyéb ügyekben nyilvánvalóan konszenzus van közöttünk.

ELNÖK: Szüdi János!

DR. SZÜDI JÁNOS államtitkár: Én is azt gondolom, hogy Gyuri indítványa nem erre vonatkozott, mert a szülő és a pedagógus kapcsolatát nem érintette az igazságügy észrevétele.

Kedves Dobos Krisztina! Nagyon szívesen tartok egy különórát önnek az alkotmánynak a családvédelemmel foglalkozó részéről. Nem így van, ahogy ezt idézik, és az alkotmánybírósági beadvány is ilyen értelemben szerencsére támadható. *(Dr. Dobos Krisztina: Még nem döntött az Alkotmánybíróság.)* Nem döntött. Itt van a kereset, azért mondom, tehát tudom, hogy mi van benne. De nem a döntésről, hanem a beadványról beszélek, amit írtak ebben az ügyben. Tehát ez ennél sokkal bonyolultabb dolog - de nem akarok ezzel senkit untatni -; van egy állami felelősség is a gyerek szempontjából, ami azt mondja, hogy az államnak, a társadalomnak védelmet kell biztosítani a kiskorú részére. De ne menjünk ebbe bele, mert Gyuri most nem ezt kérte. Tehát ahhoz a részhez nem nyúlt hozzá szerencsére az igazságügy, vagy nem kívánt hozzányúlni, ami a szülő és a pedagógus kapcsolatát rendezte.

Egyébként nagyon érdekes, ami itt elhangzott Farkas úr részéről a rábizott titokról. Tényleg, ha egyszer odamegy egy gyerek a pedagógushoz, és azt mondja, hogy tanító néni, mondok valamit, de tovább ne adja. Tehát amiről itt szó van, az, hogy egy mondatot szeretnének innen kivenni. Ez valóban egy alkotmányos kérdés, és jó lenne, ha az Alkotmánybíróság mondana valamit arról, hogy az információs önrendelkezési jog - hogy lefordítsam a jog nyelvére - megilleti-e a kiskorút, és ha megilleti, milyen körben. Ugyanis az, amit ő közöl a pedagógussal, az ő adata, és, hogy jogában áll-e azt mondani, hogy azt ne adják tovább, vagy sem, ez egy bonyolult alkotmányos kérdés valóban. Nem akarok senkit bántani, és lehet, hogy az itt jelenlévők ezt meg tudják oldani. Ez nagyon pozitív lenne, de borzasztó nehéz. Ugyanis három alkotmányos jog ütközik itt: a szülőnek a neveléshez való joga, a gyermeknek az információs joga, de van egy állami felelősség is, ami azt mondja, hogy az államnak a kiskorú részére védelmet kell nyújtani. Ez is benne van az alkotmányban, de mindig elfelejtik idézni.

Ezzel az állami gondoskodással és védelemmel kapcsolatosan van már egy alkotmánybírósági határozat - próbáltam idézni -, amelyik azt mondja, hogy igen, kell, hogy legyenek olyan független rendszerek, ahová a gyerek fordulni tud, és adott esetben védelmet kap, itt van szó szerint leírva, a szülővel szemben is. Van egy ilyen alkotmánybírósági határozat,

tehát van ilyen. Csak, hogy hol kezdődik ez, és hol a határa, azt nagyon nehéz megmondani. Ez az alkotmánybíróági határozat pontosan a családvédelmi törvénnyel összefüggésben született, amikor az volt a vita tárgya, hogy alkotmányos-e a családjogi törvénynek az a része, amelyik azt mondja, hogy a kiskorút a szülővel szemben egy kirendelt gondnok képviseli, és nem a szülő egy adott ügyben. De ugyanezt elkezdhetnék a levelezési jogon, a lakáshoz való jogon, a névhez való jogon, tehát minden egyes alkotmányos jogon.

Ami itt a probléma, hogy végigmegy ez a hosszú, sokak által rövid, mások által hosszú, sokak által bonyolult szöveg- és minden igaz: rövid is, hosszú is, bonyolult is, egyszerű is, mint ahogy maga a kérdés - mindenben, amiből egy mondatot akarnak kivenni. Nevezetesen, hogy nem a szülővel szemben, hanem a bíróság előtt és a hatóságok előtt nincs titoktartási kötelezettség, ami nem érinti azt a kérdést, ami benne maradt, és nem nyúlt hozzá, mert nem kéri az Igazságügyi Minisztérium, hogy vegyük ki, hogy a szülővel szemben általában minden adat közölhető. Ez a félmondat, ami kivevődik, kizárólagosan a hatóságokra és a bíróságokra vonatkozik, ha jól értettem Gyuri szavait; mert egyébként az benne maradt, hogy a szülőnek minden adat elmondható.

ELNÖK: Trencsényi László, Szenes György, Liskó Ilona jelentkezett.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Nincs több dolgunk? Helyet adsz ennek a sehová sem vezető jogi vitának, hogy mi köze a közoktatási törvénynek az alkotmányhoz?

ELNÖK: Igen, helyet adok, mert mélységesen érinti a gyerekek jogait, érdekeit. És ha idehozták, és elhangzottak vélemények, akkor milyen alapon rekesszem be a vitát?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Ott lehetne lezárni, hogy ezt a javaslatot megszavazzuk, vagy erről szavazunk, és inkompetensnek tekintjük magunkat olyan jogi kérdésekben, hogy mi a közoktatási törvény viszony az alkotmányhoz. Ezt a kérdést vizsgálják mások. Mi a gyerekek és a pedagógusok érdekeiért bizonyos nyilatkozatokat elfogadunk, és azokat továbbítjuk az igazságügy-miniszternek.

ELNÖK: Ez rendben van, de itt konkrét szövegekről volt szó. Horn György javaslatával szemben elhangzott egy másik szövegjavaslat, illetve azzal kapcsolatosan egy kifogás.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Szavazzunk mind a kettőről.

ELNÖK: Vagy azt mondom, hogy nem bocsátom vitára az ellenvetést, hanem egyből szavazunk, vagy pedig eddigi szokásunkhoz híven meghallgatjuk egymást. Be lehet vezetni azt is, hogy elhangzott, és én önkényesen elvágom a vita fonálát, de eddig nem ez volt a stílusom. Most még megadom a három eddig jelentkezőnek a szót.

LISKÓ ILONA: Én visszavonom a hozzászólásomat.

ELNÖK: Liskó Ilona Báthory Zoltántól való megfélemlítettségében visszavonult. *(Derültség. - Dr. Trencsényi László: Nekem kompromisszumos javaslatom van.)* Egy kompromisszumos javaslat van. *(Farkas István felé fordulva:)* Te pedig áldásodat fogod adni rá, mert látom, hogy szót kérsz.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én a feléről, az argumentációról mondom le, úgyhogy csak a szövegszerű javaslatot mondanám. Hivatkozással annyit, hogy itt jogfilozófiai vitába bonyolódunk. Számomra a Magyarországon törvényileg kihirdetett New-York-i egyezménynek az a mondata, hogy a gyermek joga mindenek felett álló jog, eldönti a prioritásokat. Ezért a Horn György által beterjesztett 1. számú mondat mellett szeretnék szavazni azzal - és ez a

kompromisszumos javaslat -, hogy kövesse ezt egy második mondat, hogy a jogalkalmazás tekintetében a kiskorú gyermek és a nevében a jogait gyakorló szülő kapcsolatát illetően a jogalkalmazás keretei között kell rendelkezni.

Ebben kifejeződik az is, amit Gyuri mondott, hogy itt az elsődleges, a primer dolog, hogy hová van a jog telepítve, és ehhez képest eszközjellegű, másodlagos dolog - bár nem lebecsülendő, ezt egy percig nem vitatom -, hogy mit kezdünk a szülő-pedagógus relációval. Erről egyébként az a véleményem, hogy abban a pillanatban, ha egy gyerek bármit - és nem ilyen nagy dolgokat, hogy apukám megerőszkolt, mert ezzel démonizáljuk a problémát, hanem kisebb, apró, mindennapos ügyeket - rámbíz, és én kiadom a gyerek titkát a szülőnek, az azt jelenti, hogy befejeztem a pedagógiai folyamatot azzal a gyerekekkel kapcsolatban, kiléptem az akcióból mint pedagógus. Ha mégis úgy gondolom, hogy a szülőre tartozik, és pedagógiai eszközökkel akarom a dolgot kezelni, mert az a szakmám, arra van jogosítványom - bár nem tanultam meg, ebben a Lacinak teljesen igaza van, a kutya se tanította -, akkor el kell érnem, hogy olyan helyzetbe hozzam a gyereket és a szülő kapcsolatát, hogy másnap Józsi odaáll apukája elé, és elmondja a titkát. Ha nem ezt teszem, akkor nem pedagógusként, hanem csendbiztosként járok el - de tudomásom szerint az iskola nem csendőrség.

ELNÖK: Szenes György kompromisszumos javaslatot tesz.

DR. SZENES GYÖRGY: Megpróbálok a jogfilozófiai magaslatokból, valamint az alkotmány értelmezéséből alászállni egy kicsikét, és azt hiszem, az a minimális egyetértés megvan az OKNT minden tagjában, hogy azt az ominózus mondatot, amit ki akar vetetni az igazságügy-miniszter, vissza kellene tenni. Tehát a titoktartási kötelezettség tekintetében a pedagógusokra vonatkozóan kiterjed a hatósági és bírósági eljárások keretére is a titoktartási kötelezettség. Azt hiszem, hogy ebben egyet tudunk érteni mindenképpen.

Nagyon jó lenne, hogyha többé-kevésbé egységes szavazás alapján lehetne elnök úrnak a magasabb fórumhoz fordulnia, akár az igazságügy-miniszterhez, mert ebben jelenne meg az OKNT egysége.

Aztán azokra az árnyalatokra én ma már nem is szavazok, sem egyikre, sem a másikra, hiszen ez túlnő rajtunk. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Farkas István!

FARKAS ISTVÁN: Én törekedtem egy olyan szövegszerű javaslatra - két mondat -, amelyik talán a legjobban szintetizálja mindazt, amit elmondtunk. Lassan felolvasom:

A pedagógus hivatásának gyakorlásához nélkülözhetetlen titoktartási joga és kötelessége. E jogát és kötelességét a gyermek érdeksérelem nélkül kell gyakorolnia.

Sajnos, kicsit gumijellegű, ezt elismerem, viszont előkerült, hogy ha morális kérdésekben nagyon pontosan akarunk fogalmazni, ha jogi sablonokba akarjuk önteni, az nagyon nehéz. Úgy gondolom, akár a bíróságnál is az a kritikus mondat, hogy ha a gyerek joga sérül... Ha rámbízta, az neki érdeke, hogy akkor én ne köpjem be - bocsánat a szóért. Az érdeksérelem egy kicsit gumi dolog jogilag, ezt elismerem, viszont a pedagógust valamennyire irányítja, hogy a jog és a kötelesség számára milyen medret biztosít.

ELNÖK: Köszönöm. Hadházy Tiboré utoljára a szó.

DR. HADHÁZY TIBOR: Csak két mondat lesz ez, nem is terveztem, hogy hozzászólok. Szenes alelnök úr egy javaslatot terjesztett elő. *(Folyamatos zaj. - Dr. Szenes György megkocogtatja a poharát. - Liskó Ilona: Nem mondhattam el, mert a Zoli... - Derültség.)*

Nekem szimpatikus volt Farkas kolléga kategorizálása a titkokat illetően, én ezt tudom kezelni, tudom értelmezni. Nyilván az igazságügy azért vette ki ezt a mondatot, mert úgy

gondolta, hogy ha valaki az udvar sarkában hasbaszúrja a társát, és ezt a pedagógus látja, akkor a büntetőjogi tárgyaláson tanúvallomást kell tennie - és szerintem is tanúvallomást kell tennie.

DR. SZENES GYÖRGY: Ez nem egy rábízott titok!

DR. HADHÁZY TIBOR: Ez nem rábízott titok. Ezért kell megkülönböztetni. Ilyen esetben triviális... *(Zaj, közbeszólások.)*

ELNÖK: Akkor Liskó Ilona most a hezitálás állapotából...

LISKÓ ILONA: Mégis elmondom, amit akartam - nagyon rövid a dolog. Annyit akartam mondani, meg kellene fontolni, hogy Gyurinak az eredeti javaslatát támogassuk, amikor ő a példákat felsorolja, hogy kik azok, akikhez hasonló jogokat kellene adni a pedagógusnak. Azokban az esetekben bízunk annyira a felsoroltak szakmaiságában, hogy ők eldöntik majd, hogy ebből mit kivel közölnek. Azt hiszem, ez az egész vita arról szól megint, hogy nem bízunk a pedagógusban, a pedagógus szakmaiságában eléggé ahhoz, hogy ő is el tudja majd dönteni, hogy miből milyen esetekben mit közöl.

Én tehát egy egyszerű szabályozás híve lennék, annak az eredetinek, nem pedig annak, hogy minden esetet külön mérlegeljen a jogszabály.

ELNÖK: Számomra most akkor az a kérdés, hogy az a mondat, amit kifogásoltunk többen - arra szavazzunk -, ebben a formában állíttassék vissza, és annak érdekében, hogy ez így történjék - és amennyiben ezt Szüdi János ezt nem illetéktelen közbelépésnek tartja -, OKNT-felhatalmazással írok az igazságügy-miniszternek egy levelet. Ez az első számú határozati javaslat. *(Horn György: Hogy ez a mondat maradjon benne, ezt javaslom.)*

Aki ezzel egyetért, tegye fel a kezét! *(Szavazás - 10.)* Aki ellene szavazott? *(Nincs ilyen.)* Aki tartózkodott? (7)

Tehát 10 szavazattal, 7 tartózkodással ebben az értelemben fogok eljárni.

A második határozati javaslat Horn Györgyé. Elvi álláspontként az OKNT úgy véli, hogy a pedagógust megilletik a rábízott titok vonatkozásában azok a jogok - vagy ahhoz hasonló jogok -, amelyek az ügyvédek, papokat, pszichológusokat és orvosokat megilletik.

FARKAS ISTVÁN: Csak egy szót kellene kicserélni: a „papokat” helyett „lelkészek”, mert akkor református, evangélikus...

ELNÖK: Bocsánatot kérek, ebben járatlan vagyok. Tehát papokat és lelkészeket.

Akkor még egyszer:

Az OKNT leszögezi azon álláspontját, hogy a pedagógust is megilletik a rábízott titok vonatkozásában ahhoz hasonló jogok, amelyeket az ügyvédek, papok illetve lelkészek, pszichológusok, orvosok élveznek. *(Trencsényi László: Élveznek?!)* Amitől szenvednek *(Derültség.)* - most már ne piszkáljatok, a jó életbe, mert sose jutunk a végére, és Báthory még mindig rám fog haragudni! Egy rossz fröccsöt nem fog nekem fizetni! *(Közbeszólás: Szavazzunk!)*

Aki e mellett a szöveg mellett tud szavazni, tegye föl a kezét! *(Szavazás - 14.)* Aki ellene szavaz? *(Nincs ilyen.)* Aki tartózkodott? (3)

Tehát 14 és 3 - tizenhét, a létszám teljes.

A harmadik határozati javaslat arra akar reflektálni, amit Brezsnýánszky úr mondott:

Az OKNT szükségesnek tartja, hogy a titoktartással kapcsolatos pedagógusi jogok, illetve kötelezettségek gyakorlására, az ebből adódó szakmai és pszichikai terhek elviselésére, illetve kezelésére egyfelől készítsen fel a pedagógusképzés minden fokozaton, másrészt biztosítson a kormányzat vagy - itt bizonytalan vagyok az alanyban - olyan fórumokat,

szervezeteket vagy lehetőségeket, amelyek menet közben segítik e jog és kötelezettség gyakorlásában, és az ezzel járó terhek elviselésében a pedagógust.

Most nem tudom, hogy ez konkrétan mit jelent, de arra utal, hogy itt van egy szükséglet, és ennek a konkrét kimunkálásán akkor kell gondolkodni, amikor majd szó lesz róla. Aki elfogadja ezt a szöveget, tegye föl a kezét!(13) Aki tartózkodott?(4)

HORN GYÖRGY: A pedagógusmunkára való felkészítés feltételeit meg kell teremteni. Ezért voltam bizonytalan, hogy megszavazzam-e. (Dr. Hoffmann Rózsa: *Ne magyarázkodj. Megszavaztad.*)

ELNÖK: Befejeztük. Tíz perc szünetet...

HORN GYÖRGY: Bocsánat, elnök úr. Az volt a javaslatom, hogy a 2. pont utolsó mondata, illetve annak az a része, hogy milyen adatokat kell nyilvántartani - "...a már folyamatban lévő büntetőeljárás, szabálysértési eljárás...", satöbbi -, ne maradjon benne magában a jogszabályban.

ELNÖK: Még egyszer mondd, hogy melyik a 2. pont!

HORN GYÖRGY: Tehát arról van szó, hogy milyen adatokat kell nyilvántartani az intézménynek. Ez úgy szól, hogy "személyes adataival csak pedagógiai célból" - eddig ezzel egyetértek. Utána az van, hogy "már folyamatban lévő büntetőeljárásban, szabályozási eljárásban". Ez ne maradjon benne a jogszabályban.

DR. TRENCSÉNYILÁSZLÓ: Ez jó, de ezek az adatok, amelyekkel rendelkezik, hogy ötöst kapott-e fizikából...

HORN GYÖRGY: Nem így van. Azt mondja, hogy milyen célból.

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Ez ne a titok. Ez az az adat, amit az iskolának nyilván kell tartania. Az iskola nem tartja nyilván, hogy súgott-e magyarórán.

HORN GYÖRGY: Tisztelettel kérem a Köznevelési Tanácsot, hogy akkor olvassuk el, mert ez mást jelent. Azt mondja: "A tanuló személyes adatait azonban - és most ugorjuk át ezt a pedagógiai célt - már folyamatban lévő büntetőeljárásban, szabálysértési eljárásban büntethetőségének, a felelősségre vonás mértékének megállapítása céljából célhoz kötötten kezelheti.". Ez azt jelenti, hogy kezelheti.

DR. SZÜDI JÁNOS: Mit kezelhet, Gyuri? Ne haragudj! Mit kezelhet?

HORN GYÖRGY: Azt az adatot, amivel az iskola rendelkezik.

DR. SZÜDI JÁNOS: Így van. És miért baj az, ha megküldi a büntetőeljárásban, amit meg kell küldeni, hogy hányas volt, hogy tanult? Mi a baj ezzel?

HORN GYÖRGY: Hogyhogy mi? Minden adatot, amit az iskola pedagógiai és egyéb okból nyilvántart, megküldheti a bíróságnak. Nem ezt jelenti?

DR. SZÜDI JÁNOS: De.

HORN GYÖRGY: Azt mondom, hogy ez ne legyen így. Erről kérek szavazást. Pontosan erről beszélünk. Ez azt jelenti, hogy a bíróságnak meg kell küldenem azt, amiről az

előbb azt mondtuk, hogy ne kelljen: hogy hányas tanuló volt, hogy tudok-e róla, hogy drogozott. Erről szavazzunk. *(Dr. Trencsényi László: Nem tarthatod nyilván.)* Hogyne tarthatnám nyilván. Ide van írva: a közoktatási intézmények a gyermekek személyi adatait pedagógiai célból... *(Dr. Trencsényi László: Benne van a törvényben, hogy milyen adatot tarthat nyilván.)* Elmondom, de ott van egyébként, elolvasható: a személyiség fejlődésével kapcsolatos adatokat, a továbbhaladással kapcsolatos adatokat, azokat az információkat, amelyek az ő személyes fejlődésével kapcsolatosak. Például azt, hogy a gyerek szülei elváltak, a gyerek múlt héten öngyilkosságot kísérelt meg.

DR. SZÜDI JÁNOS: Nem tarthatod nyilván.

HORN GYÖRGY: Nyilvántarthatom.

DR. SZÜDI JÁNOS: Hogy elvált, nem tarthatod nyilván.

HORN GYÖRGY: Nem így tartják nyilván, hanem úgy, hogy a gyerek öngyilkosságot kísérelt meg, mert a szülei elváltak. Ezt nyilvántarthatják.

DR. SZÜDI JÁNOS: Nem tarthatja nyilván.

HORN GYÖRGY: De. Ott van benne. Te írtad le.

DR. SZÜDI JÁNOS: Dehogy írtam le. Ne mondjál már ilyet. Csak tudom, hogy mi van benne.

HORN GYÖRGY: Mit jelent a pedagógiai célú adat szerinted, ha nem ezt?

DR. SZÜDI JÁNOS: Félre lehet mindent magyarázni. Nem jól érted. Szavazzatok. Ez a lényeg.

HORN GYÖRGY: Kérdezem: el kell-e küldeni a bíróságra azt, hogy fegyelmi eljárást folytattunk a gyerekekkel szemben, mert a végében szívott? El kell küldeni a bíróságra, vagy nem? *(Közbeszólás: Eszerint el kell küldeni.)* Pontosan. Szerintem is, eszerint el kell küldeni. Én azt mondom, hogy ne kelljen. Ez a javaslatom. Mondjuk a gyerek a múlt héten drogozott, és ezért igazgatói rovét kapott. Aztán az utcán elkapták, nála volt a fű, büntetőjogi eljárás van. Köteles vagyok-e megküldeni? Igen. Én azt javaslom, hogy ne kelljen. Kérem, hogy erről szavazzunk. Szünet után is lehet.

ELNÖK: Jó. Most szünet van. Visszatérünk a kérdésre szünet után. Számomra ez változatlanul "mákos".

(Szünet: 11.36 - 11.50)

ELNÖK: Az ülést folytatjuk. Ott hagytuk abba, hogy Horn György javasolta, hogy a 2. pont utolsó mondatát...

HORN GYÖRGY: Utolsó mondatának a végét...

ELNÖK: De a mondat vége összefügg az elejével!

Horn György azt az állítmányt, hogy az iskolák ezeket az itt felsorolt adatokat célhoz kötötten kezelhetik, ezt a megengedő mondatot a kötelezőség szinonimájaként fordította le, mármint hogy az iskola köteles ezeket az adatokat, ha kéri tőle, megküldeni a hatóságnak,

bíróságnak és így tovább. És mert így érti, ezért kéri, hogy ezt hagyjuk el. Nem lehet csak a végét elhagyni, mert akkor nincs állítmánya a mondatnak.

A kérdés tehát az - arra szólítottam föl, hogy kérdezzem meg államtitkár urat -, hogy vajon tényleg kötelezőség fogalmazódik-e meg ebben, mert az én értelmezésem szerint nem. Szerintem az iskola belátására van bízva, hogy milyen esetekben küldi meg ezeket az adatokat. Kell egy válasz tőled, János, mert ennek értelmében fogunk tudni szavazni.

DR. SZÜDI JÁNOS: A fontos a célhoz kötöttség és a cél. Az adatvédelemnek alapvető rendelkezése, hogy csak olyan adatot lehet közölni, csak olyan mértékig, ami az adott célnak megfelel. Ebből viszont az következik, hogy ha kap egy megkeresést az intézmény, akkor a célnak megfelelő mértékig a szükséges adatokat meg kell hogy küldje a megkeresőnek, azokat az adatokat, amelyeket a közoktatásról szóló törvény rendelkezései szerint nyilvántarthat és kezelhet.

ELNÖK: Világos, értem. Szavazásra teszem fel a kérdést. Aki egyetért azzal, hogy ez az utolsó mondat maradjon ki a 2. pontból - lévén, hogy ellentmond annak a határozatunknak, amellyel már kihúztuk az előző bekezdésből ezt a mondatot -, tehát aki egyetért Horn Györgynek ezzel a javaslatával, tegye föl a kezét! *(Szavazás - 6.)* Aki nem ért egyet, tegye föl a kezét! *(Nincs ilyen.)* Aki tartózkodott! (9)

Akkor nincs megszavazva - de ez csak tizenöt, hol van a két hiányzó szavazat? *(Közbeszólások.)* De azért ez szavazóképes?

KOSINSZKY ZSUZSA: Igen: tizenöt szavazat van, tizenhárom kell legalább.

ELNÖK: Állítólag volt még egy javaslat, amit elfelejtettem szavazásra föltenni az előbb, amikor lezártuk a kört. *(Közbeszólások.)* Nem, jó.

Akkor ezzel ezt a napirendi pontot befejeztük.

A következő, az első napirendhez csatolt megbeszélőnivalónk: Szüdi államtitkár úr válasza, illetve reagálása arra a Szabados úr által megfogalmazott véleményre, amelyet a tankönyvkiadással kapcsolatos miniszteri rendelethez adtunk.

Szüdi államtitkár úré a szó.

DR. SZÜDI JÁNOS: Azért kértem, hogy elmondhassak néhány gondolatot, mert ez a vélemény, úgy gondolom, annyiban jogos, hogy új rendeletre van szükség a tankönyv-jóváhagyási eljárás szabályozására. Megkértem Sipos államtitkár urat, hogy január végéig produkálják ezt az új rendeletet, amely természetesen megvitatásra kell kerüljön, és minden érdekelt bevonásával kell hogy elkészüljön.

Az összeállított rendelettervezet lényege, hogy ne csak tankönyv, hanem kézirat is előzetes elbírálásra kerülhessen, valóban benne volt a korábbi rendeletben, és tévedésből került ki. Ha én azt észreveszem, az életben onnan ki nem kerül. Pontosan az a lényeg, hogy a megszigorított feltételek mellett - áfa meg minden egyéb terheli a jövőben a tankönyveket - meg kell adnunk azt a lehetőséget, hogy a kézirat is előzetes elbírálásra kerüljön. Ez nekünk nagyon fontos, különös tekintettel arra, hogy a nemzeti és egyéb vonalakon még drágább előállítani a könyvet.

Nem szeretnék minden gondolatot elmondani, de azt hiszem, az új tankönyvrendeletnek sokkal gördülékenyebb és könnyebb eljárást kell lehetővé tenni. Meg kell azt is beszélnünk, hogy ki adhat be könyvet, ki adhat be tankönyvet. Én azt gondolom, miután ez nem állami pénzen folyó eljárás, hanem aki beadja ezeket az anyagokat, fizet, ezek a korlátozások, amik ma benne vannak a tankönyv-jóváhagyási eljárásban, teljesen fölöslegesek és indokolatlanok. De ezt csak fölvetném, és a következő évi rendeletnél kell majd végigbeszélni.

Én csak azt mondanám el, hogy ezeket az átmeneti szabályokat vissza kell építenem azért, mert jóváhagyásra vár négy vagy öt nemzetiségi kézirat, amelyet azért nem tudunk jóváhagyatni vagy elbíráltatni, mert ez a rendelkezés kikerült a rendeletből.

A másik, hogy van egy olyan terület - és ez megint a nemzetiségi -, ahol nincsenek tankönyvek, ezért kénytelenek vagyunk az előző évi - egyébként, nagyon halkan: tényleg vitatható - gyakorlatnak megfelelően rávenni a tankönyvjegyzékre azokat a segédkönyveket, amelyek nélkül nem tudnak oktatni. Ezt eddig is rávették, anélkül, hogy ez benne lett volna a rendeletben. Most én kértem, hogy tegyék bele, hogy ennek meglegyen a jogi alapja.

Véletlenül kimaradt a fakultatív hit- és vallásoktatás könyve. Ez véletlen, nem szándékolt, tehát természetesen rajta kell lenni.

Én csak ahhoz kérném a tisztelt tanács türelmét és megértését, hogy valóban rossz az egész rendelet, újra kell írni, de ahhoz, hogy az idei évet le tudjuk zárni, és hogy ne okozzon zavart, ezeket az átmeneti szabályokat nekem el kell fogadtatni, meg kell jelentetni a Közlönyben.

ELNÖK: Köszönöm a reflexiót. A szó szerinti jegyzőkönyv szerint az én számból a legutóbbi ülésen az hangzott el, hogy nekünk tankönyvügyben egyetértési jogunk van. Ez vagy téves leírása, vagy az én számból csúszott ki tévesen: magának a mondatnak az értelméből világosan kiderül ez. Állítólag én azt mondtam volt, hogy egyetértési jogunk van, de véleményeznünk kell. Ha egyetértési jogunk van, akkor világos, hogy kell. Itt talán én fogalmaztam pontatlanul, de semmiképpen nincs egyetértési jogunk, csak véleménynyilvánítási jogunk van.

Államtitkár úr válaszolt, és én nem javaslom, hogy e fölött tovább vitatkozzunk, de Szabados úrnak még megadom a szót a viszonzulásra.

DR. SZABADOS LAJOS: Fontos, hogy szóljunk róla, mert nem értünk egyet ebben János, kedves államtitkár úr - a két megszólítás szeretné éreztetni, hogy baráti alapon mondom, mondjuk. Az egész bizottság egységesen döntött. Azért döntöttünk egységesen, mert ez a tankönyvrendelet nem tiltja, hogy beadhassanak kéziratot. Ez egy egész másféle műfaj. Nekünk a kéziratokkal kapcsolatosan rendkívül sok rossz tapasztalatunk van.

Másodszor: a kisebbségi tankönyveknél nagyobb gondok vannak, mint az eljárás: belső feszültségek vannak, amelyeket megoldani ezzel a rendeletmódosítással nem lehet.

Én azt kérem tisztelettel, gondolkozzál el, hogy ha januárra készül egy új rendelet, van-e értelme megint megfordítani azt, amit egyszer már - akármilyen indokkal - megváltoztattunk.

Az ellen meg kimondottan tiltakozom, hogy semmilyen eljárásban nem lévő könyvek kerüljenek fel a tankönyvjegyzékre, mert akkor az egész tankönyvjegyzékre kerülés komolytalanná válik.

Köszönöm szépen.

DR. SZÜDI JÁNOS: Tényleg csak azt tudom mondani, hogy ha januárra elkészül valami, akkor körülbelül március-áprilisra lesz rendelet. De én ezt nem tudom megvárni, nekem ezeket a kéziratokat el kell indítani. Lehet, hogy a bizottságnak ez nehézséget okoz, de beszéljük végig, hogy miért csak könyvet, miért csak kiadót. Mert ez számomra nehezen értelmezhető. Joga van valakinek írni? Joga van. Joga van valakinek beadni egy kéziratot elbírálásra? Szerintem joga van. Joga van ezért fizetni? Joga van. Akkor miért tiltom? (Szabados Lajos: Nem tiltom.) De ha nincs benne a rendeletben, akkor szerintem ez ilyen értelemben ma nem hagyható jóvá.

HORN GYÖRGY: Bocsánatot kérek, de ez értelmezési kérdés. Tehát szabad-e ennek alapján kéziratot elfogadni, vagy nem?

DR. SZÜDI JÁNOS: Nem, mert az van a rendeletben, hogy kész könyvet kell beadni.

DR. SZABADOS LAJOS: Szeretném, ha a tankönyviroda vezetője legalább két mondatot mondana erről, mert ő intézkedett is ebben.

DR. SZÜDI JÁNOS: Sajnos nem intézkedett, hanem elutasította a hat benyújtott kéziratot. *(Dr. Szenes György: Intézkedett. Rosszul intézkedett.)*

ELNÖK: Eleget tettünk annak a gesztusnak, hogy egy benyújtott véleményről meghallgattuk a viszontválaszt. Az erre való reagálásokat államtitkár úr hallotta. A jegyzőkönyv az ország nyilvánossága elé tárja az ezzel kapcsolatos ellenválaszainkat. Miután nem egyetértési jogunk van, nyomatékosan felhívtuk a figyelmet, az ellentmondásokra. A felelősség azoké, akiké a döntés kötelezettsége. Tovább nem tudunk erről vitatkozni.

Ezzel szemben szeretném kérdezni, hogy államtitkár úr szerint mikorra reális az OKNT napirendjére tűzni azt a rendlettervezetet, amely egy teljesen tisztázott, belső ellentmondásaitól megtisztított, netán alternatív megoldásokat is megfogalmazó rendlettervezet. Mikorra képes a minisztérium ezt olyan állapotba hozni, hogy mi napirendre tudjuk tűzni?

DR. SZÜDI JÁNOS: Úgy gondolom, február környékén.

ELNÖK: Én pesszimista vagyok: márciusra fordítom le. *(Derűltség.)* Az is február környéke. Gondolom, hogy nem januárt gondol államtitkár úr. Tehát úgy fogjuk összeállítani a feladattervünket, hogy ez márciusra szerepeljen.

Ezzel megköszönöm államtitkár úr jelenlétét. *(Dr. Szabados Lajos: Szívesen látjuk továbbra is.)* Szívesen látjuk; ott vannak a szendvicsek, és mindjárt boldog új évet kívánunk egymásnak.

DR. SZÜDI JÁNOS: Megyek föl, és mindjárt hívom az Igazságügyi Minisztériumot. Úgyhogy hadd távozzak, hogy egyeztessenem ezt a tervezetet, mert be kell nyújtanunk. Ez tényleg egy vitapont, és én is szeretnék jó megoldást találni rá. Köszönöm. *(Távozik a teremből.)*

ELNÖK: Nagyon köszönjük a részvételét.

A következő napirendi pontunk a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló rendelet módosítására vonatkozik. Szeretném előrebocsátani, hogy az eredeti tervtől, elképzelésünktől eltérően ezúttal egy szakmai anyagot kaptunk vitára, és a döntés a következő OKNT-ülésre marad. Azok a megjegyzések, vélemények, amelyeket ki fogunk alakítani, remélhetőleg tükröződni fognak az elénk terjesztett anyagban; lévén, hogy abban viszont - most nem tévedésből mondom - egyetértési jogunk van. Tehát most egy szakmai anyagot vitatunk; nem kell az egyes pontjairól szavazni, kivéve, ha valaki külön kéri, hogy a javaslat szintjén is, amit ehhez mi benyújtunk, szavazzunk, hogy mi lesz testületi, és mi lesz egyéni javaslat.

Először Friss Péter úrnak, a napirend előadójának adom meg a szót, és utána a többieknek. Parancsolj, Péter!

FRISS PÉTER: Köszönöm szépen. Elnök úr már jelezte az előterjesztés műfaját. Egy kicsit sajátos talán ez a műfaji megoldás, mert ez egy kvázi jogszabályi köntösbe öltöztetett szakmai anyag. Azért mondom, hogy kvázi jogszabály, mert mint jogszabály - most már, hogy Szüdi államtitkár úr kiment, nyugodtan mondhatom -, nem állná meg a helyét. Nem mintha neki ehhez kapcsolódása lenne. Szerettük volna azokat a megfogalmazásokat ilyen módon pontosá tenni, hogy értelmezhetők legyenek, nem csupán elveket, nem csupán egy eljárás leírását, hanem azt a szöveget választva, amely alapján jól azonosítható, hogy ez az eljárás hogyan történne, és mik a szabályai. Ezért választottuk ezt a megoldást, miközben valóban egy szakmai

anyagról van szó. Rögtön itt szeretném jelezni, hogy a következő OKNT-ülésre hoznánk magát a rendelet tervezetét is.

Államtitkár úr az előbb már említette, hogy tegnap a kormány elfogadta a Nemzeti alaptantervet, tehát sürgető feladattá vált a kerettantervi akkreditáció szabályozása, a formai és tartalmi kritériumokról szóló jogszabály előkészítése, aminek az a célja, hogy többféle választható, hozzáférhető minősített kerettanterv álljon rendelkezésre. Ha a közoktatási törvényt megnézzük, akkor gyakorlatilag két nagy kategóriája van a kerettanterveknek:

Az egyik, amit a miniszter kiad, elkészített, vagy más módon elkészített kerettantervek közül ajánlott tantervként kiad. Erről szólnak a törvény 94. §-ában az Oktatási Minisztérium feladatai között felsoroltak.

A másik lehetőség a benyújtott kerettantervekről szóló jóváhagyó vagy nem jóváhagyó döntés. A jóváhagyott kerettantervekkel kapcsolatban is két eljárási lehetőség van: vagy kihirdeti, ha ezt kéri a benyújtó - ez azt jelenti, hogy a rendeletben kihirdetett kerettanterv szabadon felhasználható -, vagy jóváhagyja, és csak a jóváhagyás tényéről szól az Oktatási Közlönyben való megjelenés. Ebben az esetben, ha nem kerül kihirdetésre, akkor csak a benyújtó hozzájárulásával alkalmazható.

A kerettantervek akkreditációjára, jóváhagyásához nyilván szükség van egy kritériumrendszerre is, amely kritériumrendszert a javaslat a kerettantervi akkreditációs testület jóváhagyásához köti. De azt gondolom, hasznos, és ha az OKNT kívánja, akkor a következő, jogszabályt behozó testületi ülésen ezt a szempontrendszert is egy szakmai vitaanyagként szívesen bemutatnánk. Hiszen minél több vélemény van, annál jobban segítik a majdani döntést, és pontosítják azokat az elvárásokat is, amelyek az akkreditáció során végiggondolandók, és az akkreditáció szempontjait jelentik. Nyilván a szakmai anyagban alternatívák is vannak. Szeretném kérni, hogy ezen alternatívákkal kapcsolatban önállóan az OKNT véleményt nyilvánítson. Ez a további munkálatok szempontjából segítséget jelentene.

Természetesen több vita zajlott már a szakmai anyag kiküldése óta. Ennek kapcsán néhány pontosításra már most sor kerülhet. Így például csak megemlítem kiegészítésként, hogy az eredeti szándékot jobban kifejező módon a 6. §-ban, a szakértőkről szóló paragrafusban szakértő az lehet, aki - és itt van rögtön a kiegészítést - tantervi szakértőként szerepel az Országos Szakértői Névjegyzékben. Tehát nem valami általános szakértőségről van természetesen itt szó. Aztán folytatódik tovább a gondolat az ott olvasható módon.

Ennyit bevezetésként.

ELNÖK: Mielőtt másnak megadnám a szót, szeretném közölni, hogy a következő OKNT-ülésre bekerül az előzetes információk szerint annak a rendeletnek a módosítása, amelyik a szakértői névjegyzékről és a szakértői tevékenységről szól, amelyben tehát már nevesítve lesz a tantervi szakértő. Ezt azért mondom, Rózsa, rád nézve, mert a múltkori vitában ezt te vetted föl. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Örömmel hallom.)* Akkor mi kértük ezt a korrekciót, Vámos Ági meg is ígérte. Menet közben egyszer már felhívtam a figyelmet arra, hogy itt késésben van a minisztérium - most örömmel látom, hogy a következő ülésre, amikor tehát a kerettantervi rendeletet jóváhagyjuk, addigra mellette ott lesz a szakértői névjegyzékre való felvétel módosításánál külön kategóriaként megnevezve...

DR. SZABADOS LAJOS: Ideje van már ennek, elnök úr? Mikor lesz a következő ülés?

ELNÖK: Ideje van, mert minden hónap második csütörtöke, és ez január 8-át jelenti.

DR. SZABADOS LAJOS: Köszönöm.

ELNÖK: Ennyi kiegészítés akkor, és most kérem tisztelettel a hozzászólásokat. A következő sorrendet látom: Liskó, Lajos, Horn, Szenes, Hoffmann, Karlovitz.

Ilona!

LISKÓ ILONA: Szeretném üdvözölni ezt az anyagot, mert nagyon aktuális, és nagyon fontos, hogy ez megjelenjen. Ahhoz képest, hogy Péter szabadkozott, szerintem elég közel is áll ahhoz, hogy ebből jogszabály legyen. Nem annyira kezdetleges ez már, mint amilyenek exponálta. Egyrészt a véleményemet szeretném elmondani, másrészt egy-két problémát szeretnék felvetni.

Mindenképpen az 5. és a 6. §-nak is az A-változatát támogatnám, tehát egy kerettantervi akkreditációs bizottság létrehozását mindenképpen, nem pedig az Országos Értékelési és Vizsgaközponthozvaló delegálását ennek a munkának. Úgy gondolom, ez egy speciális munka, és megérdemel egy akkreditációs testületet.

A 6. §-ból is az első változatot támogatnám, azzal a kiegészítéssel, hogy nem tudom, a tagok nem lennének-e képesek arra, hogy megválasszák maguk közül a testület elnökét. Nem tudom, miért kell ezt a feladatot a miniszter úrhoz delegálni.

Két problémám van tulajdonképpen. Az egyik, hogy nem nagyon látom ebből a tervezetből, hogy mi motiválja majd azokat a tantestületi közösségeket, akik kerettantervek elkészítésére szánják el magukat. A 7. pontban azt látom, hogy ez tetemes költséget fog jelenteni számukra: 20 ezer forint műveltségi területenként, az jó kis pénz lesz a végén! (*Horn György: 2,4 millió forint.*) Én nem látom, mi lesz itt a motivációs erő. Nem látom, hogy a dicsőségen kívül - hogy ő tudott egy olyat csinálni, amit most elfogadnak, és mások használják, tehát ezen a távoli dicsőségen kívül - mi fogja motiválni. Mi erről az elképzelés, hogy mi lesz a motiváció - ez érdekelne.

A másik pedig, hogy a 8. § (9) bekezdésének a vége felé az van, hogy ki milyen tanterveket használhat. A világnézetileg elkötelezettnél azt mondjuk, hogy a határozat fogja eldönteni, hogy ezt ki használhatja, tehát kvázi az oktatási kormányzat megfelelő illetékese, vagy az akkreditációs testület fog javaslatot tenni, hogy ezt ki alkalmazhatja. Ellenben a 9. §-nál, aki benyújtja, az határozhatja meg, hogy ki fogja alkalmazni. Ezt azért tisztázni kellene. Hogy mit ki alkalmazhat, az egyébként szerintem sem a benyújtónak, sem az akkreditációs bizottságnak nem a kompetenciája, hanem ezt valahol máshol kell szabályozni, hogy ki milyen kerettantervet alkalmazhat. Úgy gondolom, ez nem ezeknek a testületeknek, és főleg nem a benyújtóknak a kompetenciája. Honnan tudná az a benyújtó, hogy majd létrejön jövőre valahol egy iskola, és alkalmazni akarja az ő tantervét. Ezt végképp nem.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A következő volt Szabados úr.

DR. SZABADOS LAJOS: Röpkéim vannak csak, tisztelt tanács. Az egyik az, hogy - Ilonához hasonlóan - én is üdvözlöm, hogy ide került ez az anyag.

A második, hogy szavakat citálok innen, ami elhangzott, meg amit olvasok: „többféle”, „minősített”, „tegnap” és „2004 elején a minisztérium által jóváhagyott kerettantervek állnak majd az iskolák rendelkezésére”. Határozottan mondom, hogy ez komolytalan dolog. És kerettantervek készítésénél, amikor iskolák életéről van szó, én azért komolyabb dolgokat várok az irányító minisztériumtól.

A harmadik: én is az A-változatot támogatom az 5. §-on belül; én is az A-változatot támogatom a 6. §-on belül, és ott is, hogy a tagok válasszák meg az elnököt. Mindezt egy szálra szeretném felfűzni: nekem elegendő volt már a diktatúrából, jó lenne, hogyha tényleg jönne a demokrácia, és a szakmában megbíznánk. A miniszter úr nem magára - mert valószínű, hogy nem mindig ő lesz a miniszter -, általában a miniszterekre mintha nagyon sok jogosítványt aggatna rá. Valami látszik visszatérni, és ez engem zavar.

Visszautasítom a 7. § 20 ezer forintját. Visszautasítom - szeretném hangsúlyozni. Merthogy az államnak kötelessége, hogy tantervet készítsen, a NAT pedig nem tanterv, tehát az állam nem készített tantervet. Ne az iskolákkal fizettesse meg az ő kötelezettségét.

Azt a 6. pontot pedig csak úgy említtem meg, amit ide bejegyeztem magamnak, hogy gondolkodnunk kell azon, mit jelent az Országos Köznevelési Tanács egyetértése abban az esetben, hogyha tényleg nagyon sok kerettanterv készül el, hogyan tudjuk ezt lebonyolítani.

Még egy dolgot ehhez a 20 ezer forinthez. Tudjuk azt, hogy ha valaki nem akar követni kerettantervet, tehát a NAT-ból akarja elkészíteni a helyi tantervet, akkor ezt kerettantervi minősítésre kell benyújtania, mert másként nem működhet. Ez azt jelenti, hogy ezeknek az iskoláknak, mindegyiknek a 20 ezer forintokat be kell fizetni. Ezzel is értelmezni szeretném a tiltakozást, mert ez így van a rendelet szerint.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: A következő volt Horn György.

HORN GYÖRGY: Nekem nem apróságaim lennének, mint főigazgató úr az előbb jelezte, hanem néhány elvi javaslatom, amit konkrétan is megfogalmaznék, bár néhány esetben ez egybeesik az előttem szólók által elmondottakkal.

Az elsöre, a „mi a kerettanterv?” kérdésére az a javaslatom, hogy a kerettanterv értelmezését általában teljes iskolai programra, iskola kerettantervére értelmezzük, tehát műveltségi területre benyújtott kerettantervnek az én értelmezésem szerint nincsen semmi értelme. Az, hogy valaki matematikából vagy életmód és nem tudom, miből kerettantervet nyújt be, értelmetlen értelmezés. Itt azzal számol a tervezet, hogy ilyen van, és ez nyilván a tankönyvkiadóknak a kerettanterveire számító elem. Én azt gondolom, hogy iskolatípusra van kerettanterv, teljes képzésre van kerettanterv, tizenkét évre - de nincs matematika vagy művészetismeret vagy művészetek kerettanterv. *(Dr. Szabados Lajos: Jogos!)*

Ebből következően - itt az anyagi kérdésekre is visszatérve - annak sincs értelme, hogy műveltségi területenként 20 ezer forint eljárási díjat... *(Dr. Hoffmann Rózsa: És évfolyamonként!)* És évfolyamonként.

Azt gondolom, és hozzá is kapcsolnám a már meglévő, majdnem egy hónapja a honlapon lévő felhíváshoz - ami, ha jól értettem ma államtitkár urat, mától ketyeg, hiszen tegnap fogadta el a kormány a nemzeti alaptantervet, de mert még nem tették közzé, azért kérdés, hogy a jogforrás megjelenése mikor történik -, amely szerint a megjelenéstől számított harminc napig ingyen lehet benyújtani, ami viccesnek tűnik. Én azt gondolom - és kérem, hogy erről külön is szavazzon az OKNT -, hogy ez egy kormányzati felelősség. Egyetértek Szabados Lajossal abban, hogy legalább egy meghatározott ideig így legyen. Azt el tudom képzelni, hogy önálló akkreditációs menetben a későbbiek során valamikor azt mondja, hogy ha van már negyven kerettanterv, akkor ne legyen köteles az állam negyvenegyediket... Nem tudom, mi ennek a metódusa, de meghatározott ideig ez kormányzati költségre és kormányzati felelősséggel javaslom. Kérem szépen, hogy ezt ezen a módon, önálló pontként is szavazzuk meg.

A második ilyen, általános megközelítésem a bizottságra vonatkozik. Ha választani vagyok köteles, én is az A-t válaszom, de én azt gondolom, van az A-nak egy másik értelmezése. Nevezetesen az, hogy az Országos Köznevelési Tanácsnak a jogszabály szerint egyetértési joga van, ez az egyik tétel. A másik, hogy a kiadás diszkrecionális joga a miniszteré. Mármost ez két bizottságot feltételez. A mi egyetértési jogunk azt jelenti, hogy ha nem akarjuk, hogy ez formális legyen, kell lenni valahol az OKNT-nek egy ilyen bizottságának, amelyik ezt elbírálja. Másrészt van a miniszternek valamilyen jogosítványa, amire szintén valamilyen szakértői akkreditációs rendszer kell. Kérdezem, egyben javaslom is, hogy a jogszabály maga - hasonlóan például az érettségi akkreditációjához - az OKNT-hez telepítse magát a bizottság létrehozását, ne szabályozza - még egy almondatot is tennék - a kiktől ki kér javaslatot, hanem a miniszter, tekintettel arra, hogy az OKNT-nek egyetértési joga van, azt a jogosítványát, ezt a bizottsági dolgot telepítse ide. A kerettantervi akkreditációs testület esetében egyetértek azzal, hogy a miniszternek erre szüksége van, ez jogos, sőt, a miniszternek tényleg joga van arra, hogy ha az OKNT egyetért is, ennek ellenére ne adjon ki egy kerettantervet, de azért még nem

kellene két testület, hanem azt kellene javasolni ebben a jogszabályban, hogy az Országos Köznevelési Tanács testülete mellé kerüljön egy kerettantervi akkreditációs titkárság. Az egyetértési jog gyakorlása meg a miniszteri jogosítványok szerintem jelentős anyagi megtakarítást jelentenének. Tehát ez egy pénzügyi szempontú, egyelemű döntés. Már kifejtettem korábban másoknak is, hogy az én megítélésem, hogy ez OKNT-testület akkor is, ha ilyen KAT lesz a kormánynak, akkor is, ha nem. Merthogy az OKNT akkor nem fogja formálisan gyakorolni, tehát létre fog hozni bizottságot, szakértőket fog felkérni, a KAT létezik. Ezt másképp nem lehet. *(Liskó Ilona: Miért nem lehet másképp?)* Ugyanis az OKNT-nek be kell jelenteni, hogy lemond az egyetértési jogáról. *(Liskó Ilona: Az OKNT-nek ugyanúgy meg kell bíznia a szakemberekben, mint ahogy a miniszter úrnak.)* Ezért javaslom azt, hogy ezt a két dolgot vonjuk össze, és szülessen egy ilyen fajta testület. Ez a javaslatom.

Ugyanakkor abszolút elutasítom, hogy a Magyar Tudományos Akadémia pedagógiai bizottsága mint önálló testület jelenjen meg, mert úgy gondolom, a kerettanterv akkreditációja egyrészt közoktatás-politikai kérdés, másrészt konkrét szakmapedagógiai kérdés, amivel az én értelmezésemben a Magyar Tudományos Akadémia pedagógiai bizottsága önmagában nem rendelkezik. Ahogy ide delegál a pedagógiai bizottság akadémiai embereket, ilyen alapon fel lehetne hatalmazni még további tíz másik testületet. Nem gondolom, hogy ez helyénvaló lenne. Semmilyen jogcím nem látszik számomra arra, hogy az Akadémiának ebben a kerettantervi eljárásban legyen jogosítványa. Neki is elmondtam külön. Ez a véleményem. Tehát az a javaslatom, hogy ide OKNT-testületként, OKNT-bizottságként a miniszter úrnál legyen egy ilyen egyetértési elem. Nyilván a következőkben természetessé válik, hogy az elnökét nem más választja meg.

A következő ilyen - ami már elhangzott -, hogy kié is ez a tanterv, meg hogyan működik. A közoktatási törvény 131. §-a tartalmazza az egyházi, illetve alternatív kerettantervek ügyét. Ebben a szövegben rosszul van megfogalmazva az egyébként tartalmilag valószínűleg helyeseltetendő megközelítés. A 131. § két elemet tartalmaz; az egyik az, amikor engedélyezi a tantervet, a másik az, amikor kihirdeti. Ez két típusú tanterv. Az engedélyezés esetében azt mondja a törvény, hogy ez a benyújtó tulajdona, és az ő engedélyéhez kötött, hogy ki használhatja. A kihirdetés esetén, mondja a törvény, ez kvázi ingyenessé, tehát a rendszer egészének részévé válik. Ebben az értelemben a miniszter kihirdeti, és onnantól kezdve az illetőnek nincs beleszólása abba, hogy ki használja. Szerintem ez itt egy tévedés, mert az van benne, hogy "a benyújtó által meghatározott iskolák alkalmazhatják". Itt arról van szó, hogy a benyújtó engedélyével alkalmazhatják. Tudniillik ez az egyik változat. Ha a miniszter kihirdeti, akkor ez szabad felhasználás. Ha pedig az övé, akkor az övé. *(Liskó Ilona: Jogdíj kérdése.)* Akkor ez egy másik kérdés. Lehet pénz, vagy nem tudom, micsoda.

Ide viszont hozzávenném azt, hogy mint ahogy a kerettantervi alkalmazásnál általában is van valamilyen fajta minőségi kontroll, fel kell jogosítani a kerettantervnél a saját jogosultsággal rendelkezőt valamilyen működési kontrollra. Most a Waldorfot engedélyeztük. Azt mondjuk, hogy Waldorf az, aki, és akkor ott egy kerettanterv. Hogy ezt ki indíthatja, ott az egyik változat az, hogy a miniszter kihirdeti, és mindenki, viszont akkor is a Waldorf Szövetséghez kell telepíteni a feltételek meglétének, működésének kontrollját. Ha ez a változat van. Ez van a törvényben. Ha a miniszter kihirdeti a Waldorf-kerettantervet, akkor pedig a miniszter kötelezettsége lesz onnantól kezdve, hogy a Waldorf-kerettanterv használói kontrollálják, hogy ők Waldorf-módon működnek-e. Ez a két lehetőség van a 131. §-ban.

Úgy látom, hogy ugyanez általában is problémát jelent a kerettantervek egészére vonatkozóan; nem világos az, hogy ez szabad használatra van abban a pillanatban, ha a rendszer maga meghirdeti. De van egy fontos különbség: a kerettantervre épül helyi tanterv, az alternatív vagy egyházi kerettantervre nem épül helyi tanterv a törvényi definíció szerint, hanem azt maga a... *(Dr. Vágó Irén: Nem.)* De, bizony, a 131. §-ban. *(Dr. Vágó Irén: Kerettanterv helyi tantervként is alkalmazható, de ez nem azt jelenti, hogy nem épülhet rá helyi tanterv.)* Nem, nem. Ez egy fontos kitétel. Vita is volt köztünk ezen. Maga a szóhasználat rossz az alternatívánál, hogy az valójában nem kerettanterv, hanem tanterv. Erről beszéltünk. Ezt a törvény maga

rosszul fogalmazza meg - ezt egyszer már végigtárgyaltuk -, de itt a jogszabályban egy világos distinkciót lehet most tenni. Ha rosszul van a törvényben, ott nem módosíthatunk, csak javasolhatunk, de itt az értelmezésben nagyon fontos, hogy a 131. § ugyanazt a kifejezést kétféle értelemben használja.

ELNÖK: Ez egyébként felmerült a Waldorf-tantervi vitánál, ha emlékeznek rá.

HORN GYÖRGY: Tehát itt arról van szó, hogy a Waldorf-kerettanterv egy Waldorf-tanterv. A 131. § második része is ugyanígy működik. Látom, Brezsnýánszky László keresi; mindjárt idézni fogja. Úgyhogy szerintem itt egy fontos különbséget meg kell jelölni.

Végezetül azt gondolom, hogy ez egy nagyon-nagyon fontos jogszabály, és örömteli, hogy ráadásul egy ilyen változatban került elénk. Szerintem is meg van késve. Bocsánat, hogy leszaladtam; csak a végét hallottam annak, amit elnök úr mondott. Nagyon fontos, hogy ebben az ügyben rendezni kell a kerettantervet nem használó helyi tantervek akkreditációjára vonatkozó valamilyen kitélt.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nekem volt igazam; ebből nem derül az ki, hogy ők nem csinálnak helyi tantervet. Ez nem is így működik. A gyakorlatból tudom, hogy hogy működik.

DR. DOBOS KRISZTINA: Bocsánat, hogy beleszólok. Kerettantervet pedagógiai programból csinálnak. Nincs helyi tanterv. Az egyházi iskoláknál nincs ilyen kötöttség, tehát a fenntartó eldöntheti, hogy helyi tantervet engedélyez, vagy nem. És van is.

ELNÖK: Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: Köszönöm szépen. Többen üdvözölték a Tanács eddig felszólalt tagjai közül, hogy most már itt van ez az anyag. Én végtelenül szomorú vagyok, hogy még csak most van itt. Tudniillik 2004. szeptember 1-jétől már jóváhagyott kerettantervekre épülő helyi tantervek alapján kellene működni szerencsére csak az általános iskola első évfolyamának. Ha azt mondjuk, hogy egy kerettantervet készítünk, akkor Horn György és többünk értelmezése szerint ez egy iskolatípusra, teljes képzési ciklusra minimum négy év. Maradjunk ebben, mert itt már nagy csodák nem várhatók, tudniillik itt kerettanterv sincs, és erre épülő helyi tanterv értelemszerűen nincs, illetve még jóvá kellene hagynia a fenntartónak, szakértetnie kellene - és szeptember 1-je mindjárt itt van. Azért ez a folyamat végtelenül nagy késésben van, ezért én azt szeretném látni, ha lehetne, hogy az implementációról szóljunk egyszer már valamit, ne csak magáról a rendeletről. Hogyan lehetne ezt a nemzeti alaptanterv implementációt - amit Pöcze Gábor valamikor csinált a régi NAT-nál - végigvezetni, mikorra, milyen határidőkkel, milyen módon kell a felső tagozatnak, mikorrakell a középiskolák számára megjelentetni helyi tanterveket, a középiskolák minden típusa számára. Én azt nagyon fontos dolognak tartanám, hogy ütemezhető legyen. Addig ugyanis, amíg az általános iskola nyolc évfolyamára nincsenek meg a kerettanterv-variációk, én azt gondolom, középiskolai kerettantervekről nem nagyon lehet beszélni, mert jó lenne, hogyha ráépülnének ezek a dolgok. Ez is egy nagyon fontos dolog lehetne.

Egy dologra én nem találok itt reflexiót egyetlen anyagban sem. Még egyszer szeretném megerősíteni az eljárási díjat, hogy egy 12 évfolyamos iskola, évfolyamonként átlagosan tíz tantervet készítve, ez 120 tantervnek a 20 ezer forintjával alig több, mint 2 millió 400 ezer forint. Nem hinném, hogy ez elvárható lenne, hogy ez elvárható befizetési díj lenne egy intézménytől.

Egy dologról nem esett szó egyáltalán, és még sehol sem találkoztam vele, ezért nem tudom, hogy kérdezzem vagy mondjam is:

A közoktatás várható fejlesztésének egyik fontos sarkköve 2004-től a nyelvi előkészítő osztály elindítása. Ha emlékeim nem csalnak, ez úgy szól, hogy ebben az évben egy ilyen

osztályt indít a NAT, aztán felmenő rendszerben több osztály is indítható lesz. Hogy van a viszonya... (Horn György: *Mindig csak egy.*) Én úgy tudom, hogy mindig több. Mi lesz ennek a helye, hol lesz ennek a helye, akarunk-e ezzel kapcsolatban valamit kerettantervben mondani? Mert ettől a pillanattól kezdve törvényerőre emelkedett a 13 évfolyamig tartó középiskola: kilencedikben kezdődik a középiskola és tizenharmadikban fejeződik be, garantált módon. (Dr. Hoffmann Rózsa: *És mi van a tizenkettedikkel?* - Dr. Báthory Zoltán: *Hetedikben is lehet.*) Tizenhárom évig tart, az biztos. A normál modellbe, a többségi modellbe belép, és 9-től 13. évfolyamig tart. Ebben akarunk-e valamit mondani? Akarjunk valamit mondani! (Dr. Szabados Lajos: *Egy húszezer forinttal több.*) Köszönöm szépen.

ELNÖK: A következő Hoffmann Rózsa volt.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Elnézést kérek, ha kicsit hosszabb leszek. Nem ígérem, hogy nagyon rövidre tudom fogni.

A korábban volt tantervi akkreditációnak a tanulságait jól ismerve, örömmel látom, már a jelentésben is megjelenik ez, azt szeretném bevezetőként kérni és javasolni, hogy ennek az eljárásnak a tanulságait alaposabban fontolják meg a rendelet alkotásánál, mert nagyon sok minden adaptálható erre a folyamatra. Két kulcselemet emelnék ki, és utána még részletkérdésekről is szólnék.

Teljesen egyértelmű volt - mint ahogy ezt előre sejteni lehetett -, hogy az akkreditációs folyamatnak a kulcsszereplője a szakértő. Delegálhat itt az Akadémia akárkit, nem várható tőle - nem is fogja megcsinálni az akadémikus vagy az Akadémia delegáltja -, hogy a tanterveket szőröstül-bőröstül átnézi. A szakértők fogják átnézni. Amit a szakértő javaslatként megfogalmaz, azt már egy felületesebb ellenőrzés alá veszi, mondjuk a tantervi akkreditációs tanács referense - ha szabad így mondanom -, és minél följebb haladunk a lépcsőn, egészen a miniszterig, nyilvánvalóan annál kivonatosabb anyag alapján születik meg a döntés. De csak a szakértő lesz az, aki megteszi, és akitől ez elvárható, és akin behajtandó, hogy nagyon alaposan vesse össze a szavakat a nemzeti alaptantervvel, hogy nézze meg az egész tanterv összefüggéseit és így tovább. Ezért én örülök ennek is, hogy már eljutottunk idáig, hogy legalább a tantervi szakértést megkívánjuk tőlük. Hozzá szeretném tenni, és nagyon javaslom is, hogy már a rendeletben jelenjék meg, hogy erre a feladatra külön képzést kell szervezni. A tantervi akkreditációnak a simaságát, problémamentességét meggyőződésem szerint elsősorban az garantálta, hogy a szakértők nagyjából egy nyelven beszéltek, ismerték a kritériumrendszert. Így sem volt teljesen sima, mert mindenki egy kicsit a magánvágyait szereti kiélni az ilyen munkákban, de a tantervi szakértőknek egy egy-két napos konkrét, célirányos felkészítse erre a feladatra szerintem szükséges, mert tantervi szakértő nagyon sokféleképpen lehet ma valaki az országban, és így szerepelhet ezen a listán. Tehát ezt javasolnám első helyen.

A második: nem világos számomra ez a két szakértő, és ez megint egy alapvető problémája volt a korábbi tantervi akkreditációnak. Ugyanis tanterv alatt valóban a teljes iskola teljes képzési idejére szóló egész dokumentációt értjük, amelyben benne van, ha úgy tetszik, a tíz műveltségi terület, ha úgy tetszik a tizenöt tantárgy. Ebben a folyamatban úgy érzem, sokkal nagyobb szükség van arra, hogy tantárgyi szakértők vagy műveltségi területi szakértők is véleményt mondjanak a dokumentumról, mint a korábbi akkreditációs folyamatban. Ott nagyvonalúan, de nem jó lelkiismerettel úgy tudtuk megoldani, hogy a tanterveket alapvetően egy globális szempont szerint kértük elemezni a szakértőktől, azzal, hogy ha meghaladja a kompetenciájukat, vagy problematikusnak érzik a teljes tanterv egyik-másik tantárgyi fejezetét, akkor ahhoz külön kérhettek tantárgyi szakértőt. Ezzel éltek is egy-két alkalommal. De a rendelkezésre álló összeg a korábbi eljárásban nem tette lehetővé, hogy egy teljes iskola tantervét, amely, mondjuk, tizenöt tantárgyat sorolt fel, tizenöt tantárgyi szakember nézze meg. A rendelet most két szakértőről szól. Ebből az fog következni, hogy egy teljes tantervet - ha így marad - esetleg megkap egy humánszakos meg egy reálszakos, de igazán szakértelme az adott szaktárgyokhoz nincsen. Ezt a dilemmát azzal lehetne talán feloldani - egy kicsit ide kapcsolva a

költség oldalát is, mert ez végső soron a gyakorlatban mindig anyagi kérdésként merül fel -, hogy egy tantervnek egy műveltségi területe vagy egy tantárgya egy szerves egész, az végigmegy a négy éven, hat éven vagy két éven. Ezt fölösleges évfolyamokra szabdalni, a költség oldaláról is. Ez elviselhetetlen, mert akkor, valóban, egy 8 évfolyamos általános iskola teljes tantervének az akkreditációja 1 millió 600 ezer forint lenne. Tehát műveltségi területenként célszerű megállapítani egy összeget, és ez adott esetben lehet több mint 20 ezer forint. Akkor talán elegendő lesz arra, hogy tantárgyi szakértők is nézhessék.

De mégis el kell különíteni egymástól a kétféle vizsgálatot: egy globális - ha úgy tetszik, holisztikus - értékelést egy olyan tantervi szakértőtől, aki a tanterv belső koherenciáját, összefüggéseit, hiátusait, átfedéseit vizsgálja, és azoknak a szaktárgyi szakértőknek a szerepét, akik azt nézik meg, hogy a mohácsi vést véletlenül nem a X. századra teszi-e az a tanterv.

Tehát ad abszurdum mondtam most ilyen banális példát, de mind a kettőnek ott kellene lenni. A két szakértőt semmiképpen nem tartom elégségesnek. Olyan megfogalmazást kellene a rendeletben megalkotni, hogy ez két különböző szintje a teljes tantervnek.

A másik ilyen általános megjegyzésem kiegészítésként hangzott el, de azt az OKNT kompetenciáját illetően a legfontosabbnak tartom, hogy a szempontrendszerekről az OKNT nyilatkozzon. Talán nem sokan emlékeznek rá, de a korábbi tantárgyi akkreditációnál is lényegében azzal gyakorolta az OKNT a felülvizsgálati jogát, hogy a szempontrendszert elfogadta, jóváhagyta. Közli is egyébként ezt a jelentés. Ezek általánosak voltak. Ebben az eljárásban valószínűleg másképp kell megfogalmazni, de a szempontrendszert el kell fogadnia az OKNT-nek, és nyilvánosságra kell hozni.

De én hozzátenném még a bírálati szempontrendszeren túl - bár a kettő részben fedi egymást - azokat a tartalmi, formai, vagy ha úgy tetszik, műfajbéli kritériumokat is, amelyeket megintcsak nyilvánosságra kellene hozni; mert azt, hogy mit jelent a tanterv, nagyon sokan nagyon sokféleképpen értelmezik. Az egyik véglet az, ahol egy nagyon laza megközelítés van, a másik pedig, ahol már szinte úgy nyújtanak be egy tantervet, hogy az tanmenet részletezettségű, órákra szóló lebontásban tartalmazza az ismereteket, a fejlesztendő képességeket és minden egyebet. Nem azt mondom, hogy zsákba kell szorítani a tantervalkotókat, de néhány alapvető formai, műfaji kritériumot is meg kellene határozni, nyilvánosságra hozni, és abban a pillanatban ez már bírálati szemponttá is válhat.

Nekem is szemet szúrt ez az ingyenes akkreditációról szóló bevezető rész, ami csak a bevezetőben szerepel, hiszen a rendelet már csak azokra vonatkozik - ha jól értelmezem -, akik majd benyújtanak akkreditációra valamiféle tantervet. Ez nem világos így annak az olvasónak, aki nem foglalkozott ezzel a kérdéssel sokat.

Ugyanígy nehezen értelmezhető a 2. § utolsó mondata - be is kereteztem -, amely felsorolja, hogy mi kell a helyi tanterv elkészítéséhez. Ez úgy szól, hogy: "A rendelet 1. számú mellékleteként kiadott kerettanterveket alkalmazhatják, illetve a rendeletben meghatározott módon akkreditált kerettantervek közül választhatnak, és azt beépíthetik helyi tanterveikbe." Ez a megfogalmazás azt sugallja, hogy csak választhatnak, illetve beépíthetik. Nem szól arról, amiről a NAT bevezetőjében olvastunk, hogy önmaguk is akkreditáltathatnak. Persze az visszacsatolható, ha nekik már akkreditálták a tantervüket, ide értendő, de azt egyértelműbbé kellene tenni a rendelet szövegében is, hogy a Nemzeti alaptanterv bevezetőjében szereplő megfogalmazás szerint az iskola benyújthat teljesen önállóan kerettantervet. Ez itt is meg kellene, hogy jelenjék az egyértelműség kedvéért.

Amit Horn György mondott, ez volt a harmadik legfontosabb tanulsága a tantervi akkreditációnak. Minden szavával egyetérték; tanterv az, ami a teljes iskolára és a teljes képzési periódusra szól. El kell dönteni, hogy akarjuk-e, jónak látjuk-e, vagy nem az egyedi tantárgyak akkreditációját. Én magam úgy képelem - mindjárt egy javaslatot is teszek rá -, hogy lehet erre mód, de csak akkor, ha a benyújtó feltünteti, hogy az a tantárgy melyik kerettanterv melyik tantárgyát vagy műveltségi területét váltja ki. Ha ugyanis nem ezt tesszük, akkor megint az a helyzet fog előállni, hogy olyan helyi tantervek születnek, mint a szénaboglya, vagy egy szekérbe behányt akármilyen göngyöleg vagy bármi, ahol az egyes tantárgyi vagy műveltségi

területi részek, programok nem illeszkednek szerves egésszé, holott a tantervnek ez volna a legfontosabb üzenete.

Azt el tudom képzelni, hogy szimpatikus egy iskolának a C jelű kerettanterv, és azt mondja, hogy az neki nagyon tetszik, megfelel az ő pedagógiai programjának, de ennek mondjuk a művészeti blokkja nem felel meg neki, mert az ő sajátosságai másmilyenek. Akkor úgy nyújtja be, hogy a C típusú kerettanterv művészeti blokkja helyett benyújtja akkreditálásra a saját intézménye művészeti, tantárgyi vagy műveltségi területi programját. Ha ez egyetértésre talál, akkor ebből következik, hogy a felsorolásban, ahol benne van, hogy mit kell csatolni, meg kell említeni, hogy nem kell csatolnia a már egyszer jóváhagyott kerettantervet, de az arra való hivatkozást tartalmaznia kell a programnak.

Az A és B változatok között én a kettő kombinációját tartanám jónak. Megmondom, hogy miért. Egy ilyen munkához azért infrastruktúra kell. Kell iroda, kell egy titkár, aki vezeti a nyilvántartásokat, jegyzőkönyveket vezet a döntésekről, felkéri a szakértőket. Ez töménytelen mennyiségű munka. Láttuk, az OKÉV-ben erre egy teljes állású alkalmazott volt felkérve egy éven keresztül, és ki is töltötte a munkaidejét. Miután az OKÉV-nek ebben a munkában van némi gyakorlata, tapasztalata, és amennyire tudom, hiba nélkül, vagy legalábbis súlyos hiba nélkül végezte ezt a folyamatot, megfontolásra ajánlom, hogy magának a dolognak a technikai működtetésére kaphasson az OKÉV megbízást, ami nem zárja ki, hogy egy ilyen kerettantervi akkreditációs testület működjön. Ha ezt a testületet az OKNT hozza létre, és a működtetést telepíti az OKÉV-hez, akkor ez a fajta feladatmegosztás, ami az érettségi akkreditációban is megvan, meg a korábbi tantervi akkreditációban is megvolt, kialakítható. Mert ha ezt nem így tesszük, akkor megint az van, hogy nekünk huszonhárom munkának vagy egy másik bizottságunknak a felelősségteljes döntéshez megintcsak át kellene olvasni az összes tantervet, de miután erre nem vagyunk képesek, erre megintcsak szakértőket kellene felkérnünk. Tehát ha mi hoznánk létre nagyrészt a kerettantervi akkreditációs testületet, mint egy OKNT-bizottságot, akkor talán ez a kettős bizottság kiküszöbölhető lenne. Még egyszer mondom, a dolognak a technikai, működtetési részét javaslom az OKÉV-hez delegálni, de lehet éppen a minisztériumban is, ha erre van apparátus, van személyzet, van egy kis rutin, van egy iroda, és így tovább.

Én is aggályosnak érzem a több, "mely iskolák alkalmazhatják" kezdetű passzust. Hozzáteszem még, hogy nehezen értelmezhető az, hogy "világnézetileg elkötelezett ismereteket tartalmazó kerettanterv". Ez csak akkor derül ki a kerettantervből, hogy a preambulumban deklarálja, hogy ez csak ott használható, ahol ilyen világnézetű nevelés folyik. Mert akkor megkérdezem, hogy mondjuk egy olyan irodalom tanterv, amely a feldolgozandó anyagban megjeleníti a Bibliát, az világnézeti, vagy elkötelezett ismereteket tartalmaz-e. A válaszom az, hogy nem. Tehát nagyon nehéz lesz ezt így egyértelműen megállapítani. Ez a megfogalmazás semmiképpen nem szerencsés, mert nem maguk az ismeretek a világnézetileg elkötelezett tartalmak, hanem az, amit a nevelési célban az iskola ehhez hozzátesz. Hiszen a katolikus iskolák tanterveit ismerve ott ugyanazok a tantervi elemek, ismeretanyagok, művek szerepelnek, mint a nem katolikus iskolákban. Nem attól világnézetileg elkötelezett, hogy Balassi Bálintot tanítja, hanem attól, hogy esetleg Balassi Bálint istenes verseit máshogy tanítja, mint egy nem elkötelezett iskola. Ezért a legjobb lenne valóban ezt az alkalmazást és engedélyezést olyan módon megoldani, ahogy Horn György javasolta. Azt hiszem, ez megoldaná a problémákat.

Ami a díjat illeti, erre most nem tudok megoldást javasolni. Az biztos, hogy ezt rossznak tartom. Nemcsak az 1 millió 600 ezer maximális összeg miatt, hanem a szakértők oldaláról is. Végig kellene gondolni, hogy hány szakértő kell, körülbelül mennyit visz el a szakértők honorárium, a működtetés, és hogy ez önjáró folyamat legyen. De változatlanul megkockáztatom azt, amit annak idején elutasított a minisztérium, mert én továbbra is igazságos megoldásnak tartom, hogy ha egyszer egy iskola közössége összeállít egy tantervet, ami olyan jó, hogy megérdemli az akkreditációt, mi több, a miniszter kihirdeti, és ennek következtében azt a tantervet kerettantervként utána iskolák tucatjai, esetleg százai alkalmazzák, akkor ők nagyon komoly feladatot vállaltak át az oktatásirányítás részéről, hogy megérdemelnék, hogy

visszakapják ezt az összeget. Ad absurdum hozzáteszem: megérdemelnék, hogy ezért díjazást is kapjanak.

Ezt az érettségi akkreditáció kapcsán is megfogalmaztuk annak idején. A minisztérium keményen ellenállt, de én ezt igazságtalan döntésnek tartom, ezért még egyszer idehozom, hogy a finanszírozás oldalát így is gondoljuk végig. Hiszen pontosan ezt szolgálja ez a bizonyos - nevetséges - harminc napon belüli határidővel megszabott ingyenes akkreditáció, hogy ezt a feladatot el kell végezni valakinek. És nyilván csinálják is, különben nem így lenne, de egy kicsit méltánytalan, hogy a későbbi eljárásban azok, akik sokak számára használható szakmai anyagot letettek, még fizessenek is ezért. Ez egy kicsit olyan, mint amikor egy tudományos konferenciára készülünk előadással, félévi munkánk benne van, és még mi fizetünk azért, hogy ott előadhassuk. Ezt sem tartom helyesnek, de kényszerűségből én is megoldom. Azért a közoktatásban ezt ne kövessük!

Nem is tudtam mindent elmondani. Nagyon sok végiggondolandó kérdést látok. Itt a megjegyzésemnek a summázata az, hogy vegyük tekintetbe azt, ami már egyszer működött, jól működött, és ennek alapján nézzük végig még egyszer ezt az egész folyamatot.

ELNÖK: Köszönöm szépen.
Karlovitz úr következik.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Annak örülök, hogy az OKNT kérte, hogy ezt a kerettanterv-jóváhagyás hogy lesz, és máris itt van. Több reményt látok a szakmai kompromisszumra és együttműködésre.

Az első remény az, hogy így a kerettantervekkel tulajdonképpen életre kel az a hármasság, ami valamikor, a NAT születésekor megvolt: alaptanterv–kerettantervek–helyi tantervek. Ez most feléledt, működőképesen. Ez nagy reménnyel tölt el, mert akkoriban egy nagy innováció volt az országban, hatalmas szellemi fellendülés. Mindenki próbált tanterveket készíteni, tankönyveket, tankönyvcsaládokat, eszközöket, programokat, sok mindent. Ez lelohadt közben, de talán megint eljön ez az idő. Abbamaradt, elfáradtak az iskolák. Remélek tehát egy nagy innovatív megmozdulást erre a kerettantervi felhívásra. És most már nem arról van szó, hogy egyetlen kerettanterv, hanem tulajdonképpen kerettantervek, szinte versenyben, és hozzá - remélhetőleg - a programok is megjelennek.

A másik remény, illetve kérdés, hogy kik fognak együttműködni. Liskó Ilona feltette a kérdést, hogy kik fognak beadni. Reményeim szerint nemcsak műhelyek, nemcsak intézmények, nemcsak kiadók, nemcsak iskolák, nemcsak alternatívok, meg nemcsak taneszköz-fejlesztők, hanem együttműködve, többen. Összefognak tehát, és intézmények, iskolák, oktatók, kiadók, fejlesztők együtt adnak. És ez megint remény arra, hogy egységes, komplex programok keletkezzenek, ne szólók.

A másik kérdés ugyanakkor az, hogy tényleg csak komplett kerettantervek lehetnek, vagy lehetnek-e modulok. Ez egy érdekes és fogas kérdés. Az ember azt mondja, hogy keret, a másik énje meg azt, hogy ha nekem van egy jobb modulom, miért ne rakhassam azt be a helyébe egy iskolában. Én tehát úgy gondolom, a kettő talán megfér egymás mellett. Itt látszik, hogy ez vagy valódi szakmai velőcsont, ez az egész kerettanterv, mert itt tényleg szakmai kérdésekről van szó. Remélem, hogy a kettő valahogy illeszthető.

Talán arra a kérdésre is válasz, hogy ki fogja fedezni ezeket a költségeket. Ilyen összefogással és talán valószínű, hogy a kiadók és fejlesztők tudnak bele innoválni, ugyanakkor maga az elfogadás szerintem is - csatlakozva mindazokhoz, akik mondták - állami feladat, és magát az elfogadást talán az államnak kell. Ezért nem kellene díjat kérni.

Én megértem azt a gondolatot vagy intézkedést, hogy az első harminc napon gyorsan legyen kerettanterv, hogy ez egy csábító dolog, de megmondom őszintén, kint olyan gyanúsán kérdezik az emberek, hogy akkor már van valakinek a mellényzsebben előre elkészített? Jobb, hogyha ezt egységesítjük, hogy ne legyen később sem talán.

Más kérdés, hogy tantervpiac alakulhat-e vagy nem. Mert hogyha tantervpiac van, akkor befizeti, megkapja a jóváhagyást, ugyanakkor továbbadhatja, eladhatja a tantervét. Magyarul, az a kérdés, hogy kié a tanterv szerzői joga. Erre csak a most megjelenő szerzői törvény fog majd választ adni, ami most jelenik meg, nemsoká, és nagyon meg fogja kavarni a tankönyvesek dolgát, mert minden idézet szerzői jog alá esik, meg kell kérni stb. Nagyon sok bonyodalom várható, de mindegy. Ez tantervre is vonatkozik. A legegészségesebb az lenne, hogy a szerzői jogot tulajdonképpen valaki megvenné, és ő már az iskoláknak talán ingyen adná. Mert ha kereskednek a tantervkészítők a tantervükkel, akkor az iskolák fizetik meg, tehát végülis az iskolákon csapódik le a költség. Ezt át kell gondolni. Én nem akarok ebbe belebonyolódni, mindenesetre vannak ilyen fogas kérdések.

Összefoglalva, nagy reménységgel várom, és örülök, hogy év végén vagyunk, hogy így zárhatjuk ezt az évet, hogy ezt tárgyaltuk meg, és ha minden jól megy, akkor a következő alkalommal a kért szempontokat stb. is megkapjuk - mert az sem mindegy, milyen szempontok és milyen feltételek alapján lesz a jóváhagyás. A KAT meg egyebek kérdésében Liskó Ilonához csatlakozom, aki tulajdonképpen már rögtön az elején annyi minden jót elmondott, hogy ott rögtön tudtunk volna... De ezt tartom magam is jónak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Ilona!

LISKÓ ILONA: Csak nagyon röviden szeretnék vitatkozni Horn Gyurival meg Rózsával, mert én azt gondolom, hogy bár rendkívül nagyra becsülöm az OKNT tagjainak a szakmai kompetenciáját, nem szerencsés, hogyha minden szakmai kérdésben az OKNT gondolja úgy, hogy neki kell az összes szakmai döntést meghoznia. Ez ugyanúgy egy hatalomkoncentráció, bár kétségtelen, hogy szakmai értelemben vett hatalomkoncentráció - ami ellen sokan tiltakoznak, hogy nagyon sok döntés a miniszter úr kezében összpontosul. Én azt gondolom, nem kellene az OKNT-nek az érettségiben is döntéseket magához ragadni, a tanterv ügyben, most még a kerettantervek ügyében is. Nem kellene! Kellene hagyni, hogy független szakmai bizottságok működjenek, meg kellene bízni a szakemberekben. Azzal viszont egyetértek, amit Rózsa mond, hogy az értékelési szempontokról, meg a nem tudom, micsodákról az OKNT beszéljen, és az OKNT adjon ajánlásokat. De hogy az OKNT három tagja dönt most már lassan minden szakmai kérdésben, ez szerintem tarthatatlan. Nem kellene ezt nekünk tovább ambicionálni!

A másik, ami itt többször előkerült, és sokan említették, és Péterék nyilván végig fogják gondolni ezt, amit utoljára Karlovitz János mondott, hogy itt a szerzői jogosítványokat kell tisztázni. Tulajdonképpen, aki ezt megcsinálja, rendes pénzért csinálja meg, tehát ha az jónak bizonyul, és valóban akkreditálja ez a független testület, akkor azért ő kapjon pénzt, mert nagyon igényes és jó munkát elvégzett, viszont akkor a szerzői jog illesse meg azt, aki ezt megvette, kihirdeti. Akkor a miniszter úr - vagy nem tudom, kicsoda, aki kihirdeti és közkinccsé teszi ezeket a kerettanterveket - adhat ajánlást, de szerintem csak ajánlást adhat az iskoláknak arra, hogy kinek ajánlja ezeket használni. Azt, hogy ki használhatja, a minisztérium nem döntheti el, mert az az iskola törvényben megadott joga, hogy ő saját pedagógiai programot és ahhoz alkalmazott tanterveket választ, készít és működtet. Tehát a minisztérium ilyen értelemben nem korlátozhatja az iskolát szerintem a törvény alapján, csak ajánlást tehet, hogy mondjuk a világnézetileg így elkötelezettet, vagy úgy elkötelezettet kinek ajánlja. Azt hiszem, hogy ez a helyes.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Csak a tisztázás miatt kérnék még szót. Egyetértünk, csak talán nem jól fogalmaztam. Az OKNT az egyetértési jogát akkor gyakorolhatja, ha két dologra nagyon figyel. Az egyik az, hogy milyenek a szempontok, kritériumok - formák, műfaj, satöbbi -, a másik pedig, hogy kik vannak a bizottságban. Azt mondtam, csak talán rosszul fejeztem ki magam, hogy az OKNT hozza létre a bizottságot. *(Liskó Ilona közbeszólására:)* De nem azt mondtam, hogy a magunk köréből, hanem azt, hogy kik legyenek ebben. *(Liskó Ilona: Oké, de*

ezzel sem értek egyet, mert az OKNT-nek bőven elég annyi ebből, amennyi itt az A-ban meg van fogalmazva.) Jó. Ez esetben akkor tényleg nem értünk egyet. De mondjuk az egyetértési jogot akkor tudom gyakorolni bármilyen kérdésben - ez alapvetően vezetői felelősség kérdése -, ha bízom azokban, akik csinálják, és nem kontrollálok minden egyes lépésüket. Ezért fontosnak tartom továbbra is, hogy a bizottsághoz az OKNT-nek legyen valami köze, de nem azt mondtam, hogy belőlünk huszonhármunkból jöjjön létre feltétlenül, bár nem árt, ha van közülünk valaki benne. Ezt fenntartom továbbra is.

ELNÖK: Dobos Krisztina következik.

DR. DOBOS KRISZTINA: Köszönöm szépen. Én egy picit távolabbról szeretnék szólni, és a részletekről viszonylag kevesebbet. Amikor itt volt Vass Vilmos, akkor arról volt szó, hogy elkészül a Nemzeti alaptanterv, és középszinten a kerettantervek, de köré alapozva a pedagógiai programok - régebbi nevén pedagógiai rendszer - fognak születni, amiben benne van a kerettanterv, benne van hozzá a módszertan, a tankönyv, és így tovább. Az a tiszteletteljes kérdésem, hogy ez megszűnt-e; mert erről itt most egy árva szó nem volt, csak arról szólt, hogy a kerettantervet a miniszter úr ki fogja adni néhány rendelkezés alapján. Tehát úgy érzékelem, hogy lemondunk valamiről, ami a törvényben szerepelt, és egészen másról szól a történet.

A második problémám, hogy akkor arról volt szó, hogy van egy - nem tudom pontosan, milyen nevű - közhasznú társaság, amelyik a tantervek fejlesztésével fog foglalkozni. Úgy tudom, hogy nem született meg ez a társaság - lehet, hogy meg fog születni -, de ha jól fogalmazok, akkor egy jelentős összeg van a közoktatás-fejlesztés területén, ami a tanterv fejlesztésére fordítódik. Hogy közhasznú társaságként vagy másként, azt nem tudom. Ha ez a jelentős összeg rendelkezésre áll az oktatási tárcánál, akkor bizony ezt az összeget a tanterv fejlesztésére kellene fordítani. Én nagyon nem támogatnám, hogy ismét a pedagógusok üljenek le, és önként és dalolva szabadidejükben tantervfejlesztéssel foglalkozzanak, majd befizessék az 1,6-2,8 millió forintot, és ezek után a miniszter kihirdesse az ő szellemi terméküket. Tehát végre egyszer legyen az a pillanat, amikor azt mondjuk, hogy ez egy szellemi termék. Én magam, amikor a szerzői jogról szóló törvény volt, megpróbáltam a szellemi terméket bevinni. Nem sikerült. De a Köznevelési Tanács nem állhat amellett, hogy ismét ez jelenjen meg. Ez a másik dolog, amit nagyon szeretném, ha valahogy megfogalmaznánk.

A harmadik dolog, hogy a miniszter feladatai között szerepel az, hogy kerettantervet ad ki. Ebben a pillanatban ez két nagyon fontos dolgot jelent. Ha 2004. szeptemberben elindul az a fejlesztés, ami a NAT alapján benne van, hogy az alapvizsga és az érettségi követelmény alapján adja ki a miniszter a kerettanterveket - Ez az én számomra igen pikáns, mert nagyon szeretném tudni, hogy mi az az alapvizsga immáron most már tizedik éve, de még nem sikerült. Bár még fiatal vagyok, van időm megtudni. -, akkor mi alapján fogja értékelni a kerettantervet, amikor nincsen alapvizsga-követelmény, és a kétszintű érettségi követelményt kell majd figyelembe venni? De ez egy mellékvágány. Szóval akkor van-e létező kerettanterv? Feltételezem, hogy nincsen. *(Jelzésre:) Van? (Horn György: Az, ami most van. Az létezik.)* És az az alapvizsga és az érettségi az új NAT-nak megfelelő? Tehát a 2004. év eleje egy érdekes dátum, számomra legalábbis, meg sok iskola számára. Hogy mit jelent az év eleje, azt a kérdést szeretném feltenni és megtudni, mert ez alapvetően meghatározza az iskolák szervezési kérdéseit.

Az utolsó dolog, hogy a kerettanterv kiadása biztos, hogy egy jogi procedúra, és kell szabályozni. De ebben az esetben úgy gondolom, hogy nem keret jelleggel kell ezt szabályozni, hanem orientációs jelleggel. Tehát ha valaki tantervet akar írni, az tudja, hogy mit várnak tőle, és hogy hogyan fogják ezt elbírálni. Erre már utalás történt Rózsa részéről is. Mert így kár lenne, vagy nem lenne szabad ehhez támogatást adni, hanem mindenképpen részletesebben kell meghatározni - elbírná a papír, akár a rendelet mellékletében -, hogy mi alapján fog dönteni, hogyan, mi a fellebbezés lehetősége. Itt vannak erős kételyeim, hogy ez nem jelenik meg.

A legutolsó dolog, amit szeretnék, ha végiggondolna a Köznevelési Tanács, illetve elsősorban a minisztérium, hogy ha valóban egy fejlesztést akar beindítani, akkor ezt támogatni kell. Nemcsak anyagilag, hanem egyéb dolgokban is támogatni kell, hogy tantervek készüljenek. Az a cél, hogy legalább három, négy, öt kerettanterv készüljön, de ez nem egy egyhónapos munka. Akár meg is lehet hívni tanárokat, hogy csináljanak kerettantervet, és akkor bizony támogatni kell; nemcsak utólag finanszírozni, hanem esetleg úgy, hogy nem tartanak előadást, vagy nem tanítanak abban az időszakban, és ezzel foglalkoznak. Egyébként nem lesznek jó kerettantervek, és nem lesznek igazán jól használhatók.

Másrészt a kerettantervek környezetével is kellene foglalkozni. Itt a tankönyvre, a pedagógusképzésre, a pedagógus-továbbképzésre, a módszertani segítségre, a taneszközökre gondolok, és így tovább. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Báthory Zoltán következik.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Tisztelt Tanács! Úgy látom az anyag alapján, és főképpen a hozzászólások alapján, hogy csak két dologgal van probléma: az implementációval és a koncepcióval. *(Derültség.)*

Nézzük először az implementációt. A NAT-ot jóváhagyta a kormány tegnap, tehát valószínűleg rövidesen megjelenik a Közlönyben. Ami azt jelenti, hogy 2004. szeptemberben az első osztályban a NAT szerinti oktatás történik. Ezt megelőzően június 30-ig az iskolának át kell alakítania a helyi tantervét. Eddig úgy tudtam, hogy az 1-4. évfolyamig terjedő időszakra kell, tehát a középiskoláknak például semmilyen feladathoz nincsen helyi tanterve. Kérdezem, hogy ez tényleg így van-e. Tehát akkor nem az iskoláknak, hanem az 1-4. évfolyamot működtető iskoláknak kell. Tudniillik, ez sok időt arra, hogy a dolgainkat rendezzük.

FRISS PÉTER: 2009. szeptember 1-je a középiskolai határnap, amikortól rendelkezniük kell. Tehát 2004. szeptember 1-je az első négy évfolyam, a felső tagozat...

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Ezt akkor rendesen le kell írni, Péter!

FRISS PÉTER: Benne van a NAT-rendeletben tételesen, dátum szerint.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Én azt gondolom, hogy ezt a kerettanterv és a programfejlesztés megér egy implementációs stratégiát. Le kell írni az Oktatási Minisztériumnak, szakértőivel meg kell íratnia, hogyan képzeli el, attól kezdve, hogy a kormány jóváhagyta a NAT-ot, egészen addig, amíg az összes iskola a helyi tantervét ennek megfelelően át nem alakítja, mik a határidők, és mit kell csinálni. Úgy gondolom, hogy azok a technikai jellegű hozzászólások, amiket talán Rózsa képvisel itt a leginkább, teljesen jogosak, és bele is férnének egy ilyen implementációs rendszerbe. Csak emlékeztetni szeretném a jelenlévőket, hogy az említett Pócze-féle implementációs stratégiai tervet 1995-ben, a NAT jóváhagyása előtt tárgyaltuk meg, amikor jelen volt az összes kiadó. A kiadók stratégiai helyzetben vannak, mert az lesz, amit ők létrehoznak, és aztán majd az akkreditációs bizottság gondolkodik rajta, és máris készülődnek. Ez rendjénvaló és nagyon jó. Tudok arról, hogy alternatív programok szerzői átgondolják az anyagaikat, megnézik, hogyan lehetne a NAT-hoz adaptálni.

Sürgősen el kell kezdeni az implementáció keretében a jelenleg egyetlen kerettanterv tartalmi célrendszerének felülvizsgálatát, mert ez is egy kerettanterv, amit be kell tenni a rendszerbe.

Egy csomó olyan feladat van, amihez képest elég lassan születnek meg az implementációs tervek és elgondolások.

Vagy itt van ez a kht.-ügy, amit így szoktunk interpretálni. Valószínűleg lesz egy programfejlesztési központ. Ebben a programfejlesztési központban történnek az operatív teendők a kerettantervekkel és a programokkal kapcsolatban. Bizonyos liberális

tantervfejlesztők nem mondtak le ugyanis arról, hogy nemcsak kerettantervben lehet gondolkodni, hanem programokban is lehet, modulokban is lehet, és ezzel is sokszínűbbé lehet alakítani a tantervi kínálatot.

Véleményem szerint szintén az implementációhoz tartozik az, hogy ennek a KAT-nak - az isten szerelmére! - teljesen függetlennek kell lennie az Országos Köznevelési Tanácstól. Mi delegálunk két embert, ezzel elismerjük a lelki rokonságunkat, a szimpátiánkat, ezeken át szabályozhatjuk a folyamatokat - de nem mi fogjuk csinálni! Megőrülnénk, hogyha mindezeket csinálnánk. Delegálunk két tagot, valószínűleg olyat, aki ért a tantervekhez, csinált már ilyet, és kész. Itt, a KAT-nál ez a Magyar Tudományos Akadémia pedagógiai bizottsága. Én ennek éppen elnöke vagyok...

ELNÖK: Véletlen.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Úgyhogy elmondhatom, nem arról van szó, hogy a pedagógiai bizottság, hanem arról van szó, hogy a Magyar Tudományos Akadémiát kell játékba hozni, mert ha valaki felelős az ország műveltségi állapotáért, akkor az a Magyar Tudományos Akadémia. Tehát igen, delegáljon egy olyan tagot, aki el is megy, aki empátiát érez a közoktatás és a tartalmi szabályozás ügye iránt. Voltak és vannak ilyen akadémikusok. Tehát nem a pedagógiai bizottság, hanem a Magyar Tudományos Akadémia egy jelöltjéről van szó. A pedagógiai bizottság úgy jön bele ebbe, hogy elég nagy gyakorlatunk van abban, melyik az az akadémikus, akinek empátiája van a közoktatás és a tantervi, műveltségi kérdések iránt, úgyhogy esetleg a javaslatételben részt vennénk. De a javasolandó személy legyen egy köztisztviselőben álló akadémikus.

Koncepció. Ne legyünk olyan biztosak abban, hogy a kerettanterv iskolatípusra készül. Ez volt a gyakorlat. De mi az, hogy iskolatípus? Miután ötödik-hatodikban fel van lazítva a rendszer - föl van lazítva, mert 40 százalékban tanító, 60 százalékban tanár, vagy valami hasonló -, nem 1-4. évfolyamig van csak, hanem 1-től 6-ig, és az iskolatípusok miatt van nyolcosztályos gimnázium és hatosztályos, úgyhogy egyáltalán nem vagyok benne biztos, hogy az 1-8-ig sokáig lesz egy iskolatípus. Egy ideig bizonyára, de az 5-6. ezt az egységet is meghatározza.

Meg kell nézni, mi van a NAT-ban, milyen szakaszok vannak, meg kell nézni, mi van a közoktatási törvényben. Én arra hajlanék, hogy évfolyamokra, bizonyos számú évfolyamra kell készíteni... (*Dr. Dobos Krisztina: A törvényben iskolatípus van.*) Ez már a koncepció kérdése. Nem most, itt, nekünk kell megvitatni, hogy iskolatípusra készül-e a kerettanterv vagy bizonyos számú évfolyamra - amit én javasolnék -, hanem ennek vannak szakértői, akiket össze kell hozni, tessék megvitatni, és tessék ebben az ügyben valamit létrehozni. Aztán, amikor ez kész van - gondolom, hogy Péterék ezen állandóan dolgoznak -, tehát januárban, valamikor, vissza tudnák hozni ezt az implementációs tervet, amelyben, persze, bizonyos koncepciók tisztázva vannak.

Nagyon fontosnak tartom végül - ceterum censeo - tényleg ezt, amit János fölvetett, hogy jó lenne tudni a szerzői jogokat, ezeket a dolgoknak jogászoknak tisztázni kell. Annyi jogász meg szakértő van ebben a házban - most lehet dolgozni. Köszönöm szépen.

Elnézést kérek, ha fél kettőkor elmegyek, és mindenkinek kellemes ünnepet kívánok. Elnök úrnak különösen.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm - most valamit jóvátétellel az előbbiből. (*Derültség.*) Vágó Irén!

DR. VÁGÓ IRÉN: Elég kevés dolog maradt, mert mindent elmondtak, amit én is szerettem volna elmondani. Elsősorban a végéhez csatlakoznék. Nekem is az a benyomásom, hogy egyfelől nagyon nehezen születik meg ez az implementációs stratégia, másfelől meg még mindig nem látom körvonalazódni. Mindig azt látom, hogy egy következő lépést megteszünk, ami már éppen a körmünkre égett, de hogy ez az egész rendszerré nem áll össze, az biztos.

Gondoljunk bele, hogy ha nagyon optimálisan nézzük ezt a kampányt, azt jelenti, hogy olyan március táján meg fognak születni kerettantervek. *(Dr. Báthory Zoltán: Nagyon jó lenne!)* És akkor szeptemberben mi történik, hogyha van az iskolának egy kerettanterve? Azzal még nem megy messzire, még akkor sem, hogyha csak az első négy évfolyamot érinti. Ebben is egyetértek Zolival, hogy ezeket nagy betűkkel mindenhová ki kellene írni, mert a pánik enélkül is nagy. De ha ebből azt olvassák, hogy nekik ezzel más teendőik is vannak, akkor még nagyobb lesz a pánik.

Azt is érzékelem, amit Krisztina mondott. A programfejlesztésből megint kikerül egy elem. Ezt valakik megcsinálják - mi általában a pedagógusokat emlegetjük, Zoli behozta a kiadókat -, hát, nem tantestületek fogják csinálni, inkább a kiadók fogják csinálni. Ez értelemeszerű, úgyhogy még egy láncszem meglesz itt valahol: a tankönyv, mert a tankönyvhöz fog elkészülni a kerettanterv. Ez eddig is működött, de az összes többi láncszem hiányozni fog.

Valahol ezt is le kellene egyszer írni, hogy kinek milyen szerepe lesz abban, hogy egyszer valóban egy támogató rendszer álljon e mögött az egész mögött, mert mindig azon bukott meg minden, hogy nem volt támogató rendszer - és ez is meg fog bukni, hogyha így marad.

A többi már apró dolog:

Csak kérdezném, hogy a kerettantervi vagy tantervi akkreditáción - mert végül már elmaradt a bizottság neve mellől is a „kerettantervi” - átesett programok ugyanolyan legitim módon használhatók lesznek, tehát kerettantervvel egyenértékűek-e, vagy azokkal újabb akkreditációs pályázaton kell részt venni az érdekelteknek. Valahogy ez ebből számomra nem olvasható ki. *(Közbeszólások.)* Az a bizottság akkreditált még tanterveket, és kérdezem, hogy ezeknek mi a státusza vagy mi lesz a státusza.

A díjazáshoz csak annyit szeretnék mondani, hogy sem az egyhónapos kampánynak, sem általában az ingyenességnek nem vagyok a híve, mert éretlen anyagok tömkelegét zúdítja a bizottságokra. Valóban ki kellene ennek a költségeit számolni, ami szerintem nem lesz akkora nagyságrendű, mint ami itt szerepel. De én sokkal fontosabbnak tartom a másik oldalát, hogy ebben a rendeletben egyértelműen szerepeltetni kell, hogy milyen jogdíjat fizet ezért a minisztérium. Vonzó dolog lenne, ha a benyújtási díjhoz körülbelül tízszeres nagyságrendet lehetne adni azoknak, akiknek végül is kihirdeti majd a miniszter a tantervét. Ez lenne egy olyan motiváció, amelyre már nemcsak a tankönyvesek mozdulnának rá, mert a járulékos hasznuk tulajdonképpen a könyvekben megvan, de a tantestületeknek nincsen semmi járulékos hasznuk, csak költségeik vannak vele.

ELNÖK: Most én következem. Nagyon rövid mondatokat szeretnék mondani. Okvetlenül javaslom annak eltörlését, hogy aki egy hónapon belül kerettantervet ad be, az nem fizet érte. Egyrészt azért, mert a gyanú árnyéka már erre a teremre is rávetült, hogy akkor sugallatra el van intézve, hogy mi lesz az. Másrészt pedig ez egy olyan tempót diktál, ami a szakmaiság rovására mehet.

2. Azt a mondatot, hogy a miniszter kerettanterveket ad ki, én úgy értelmezem, hogy ő készítetteti el azokat a saját költségén, tehát a minisztérium költségén. Az más dolog, hogy joga van bárkinek - azt lehet majd ragozni, hogy kiknek - kerettantervet akkreditáltatni, és pozitív döntés esetén a miniszter azt is kerettantervként adja ki, de a törvényben a miniszter feladata címén megfogalmazott feladatot nem lehet más költségére elvégeztetni. Annyit ad ki, amennyit az apparátusával, vagy azzal a kht.-val, vagy pályázat útján a minisztériumi költségvetés terhére ki tud adni. Lehet, hogy először csak három vagy négy lesz, és annak megfelelően több, ahogyan erre az anyagi lehetőség rendelkezésre áll.

3. Nagyon fontosnak tartom, hogy tisztázzuk az OKNT kompetenciáját, azaz fogalmazzuk meg, mit jelent az, és milyen feltételekkel lehet értelmezni, hogy egyetértési jogot gyakorol. Ezt kétféleképpen lehet csinálni. Lehet úgy csinálni, ahogyan az érettségivel csináltuk, hogy van egy bizottság, a bizottság véleményét mi nem opponáljuk; kihelyeztük, és az szmsz-ünkbe bele is fogalmazzuk, hogy az OKNT a maga jogosítványait erre a bizottságra

áttestálta. Az lehetetlen, hogy az OKNT mint testület személyeivel vegyen részt az akkreditációs folyamatban, mert erre sem kompetenciánk, sem időnk nincs. Itt tehát csak arról van szó, és azokkal értek egyet, akik ezt mondják, hogy bízni kell a szakértőkben, ha egyszer azzal egyetértünk, hogy a KAT-ban - tehát egy akkreditációs testületben - legyen személyi képviselője az Országos Köznevelési Tanácsnak. Hogy kettő legyen, vagy három, vagy mi legyen a létszám, ebbe most nem mennék bele. Ez azt jelenti, hogy a munka folyamatában részt vesznek, pontos információkkal tudnak szolgálni egy-egy adott kerettantervről az OKNT-nek, és azt is jelezni tudják esetleg, ha belső viták miatt szükségeltetik az OKNT döntéséhez még plusz szakértői vélemény beszerzése. Nem tudom elképzelni az operatív részvételét az OKNT-nek az akkreditálásban, illetve az egyetértési jog gyakorlásában, de azt sem tudom elképzelni, hogy ez egy formális gesztussá degradálódjék. Ennek pedig csak egyetlen megoldása van: ha létezik egy olyan testület - legyen ez szakértői testületnek nevezett, vagy akkreditációs tanácsnak nevezett testület -, amelyben megbízunk. Ebben az esetben viszont feltétlen jogosítvánnyal kell rendelkezni arra, hogy ennek a személyi összetételébe beleszólásunk legyen.

Végezetül még két dolog. Teljesen fölöslegesnek tartom - és ez törvénymódosítást tesz szükségessé -, hogy az Oktatáspolitikai Tanácsnak bármi köze is legyen a kerettantervekhez. Ez a hét oldal részéről csak megnyújtja a folyamatot, szakmailag nem fog semmit sem hozzátenni a dologhoz.

A másik a program, illetve tanterv kérdése. Ha emlékeznek rá, akkor a program úgy került az asztalra, hogy volt egy időszak, amikor terminológiai vita folyt arról, hogy mi szabályozzon ezen a középszinten: a kerettanterv, vagy a program. Végül született egy olyan anyag - azt hiszem, Halásznak volt egy ilyen szakmai anyaga -, hogy voltaképpen a kerettanterv a programcsomag része, a kemény magja, és eköré számos dolog készülhet. Ha a jóváhagyási vagy egyetértési jogot nekünk a szinonimaként használt oktatási program irányából is gyakorolni kell, akkor végképp meg fogunk örülni, mert egy azon kerettantervet különböző továbbképzésekkel, különböző tankönyvekkel, tehát különböző szakmai környezettel lehet körülvenni. Ha abban valaki valamit kicserél, akkor azt újra kelljen akkreditáltatni, vagy jóváhagyatni, ez nonszensz. Tehát úgy gondolom, hogy a kerettanterv az, ami általunk akkreditálandó, illetve az akkreditáció során általunk jóváhagyandó.

Az utolsó megjegyzésem, hogy a terv szerint a rendelettervezetet időben megkapjuk. 8-án lesz OKNT-ülés. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy van egy karácsonyi időszak. Tehát ahhoz, hogy ebből a mai vitából leszűrjünk tanulságokkal egy döntésre alkalmas anyag készüljön, nagyon kemény munkát kell végezni a minisztériumnak. Ha szabad javasolnom, ahhoz hasonlóan, ahogy most alternatívákat is megfogalmazott ez az anyag, a mai vita alapján - hiszen elég különböző vélemények hangzottak el - szerepeljen egy döntésre alkalmas alternatívánk.

Szeretném közölni még egyszer, hogy a szakértői rendelet módosításának ide kell jönnie a kerettantervi rendelettel egy időben, mert ebben a szakértőkre vonatkozó miniszteri rendeletben - ez a 42/1999-es - megnevezetten csak a szakoktatás-igazgatás, a minőségbiztosítás, a tankönyv-tanészköz szerepel a tantárgyi szakértőkön kívül mint szakértői minősítés. Márpedig Rózsával teljesen egyetértve azt mondom, hogy szerepelnie kell benne a tantervi szakértőnek, és biztosítani kell - nem olyan hosszú idő ez -, akinek már egyszer van oktatási szakértői bizonyítványa, hogy ezt a kiegészítő képzést ehhez egy-, két-, vagy háromnapos felkészítésben meg tudja kapni. Köszönöm.

Vágó Irén!

VÁGÓ IREN: Én csak egy kérdést szeretnék feltenni. Úgy emlékszem, hogy amikor elfogadtuk a Nemzeti alaptantervet, akkor a mögött ugyan szerepelt egy rendelettervezet, de mi akkor azt az ígéretet kaptuk, hogy ez még egy nagyon előkészítő stádiumban van, és ez a dolog vissza fog kerülni hozzánk. Most főosztályvezető-helyettes úr hivatkozott Zoli hozzászólása kapcsán, hogy ez benne van a NAT-rendeletben. Akkor a NAT-rendelet már perfektuálódott? *(Közbeszólás: Tegnap elfogadta a kormány.)* Akkor nem került ide vissza hozzánk. *(Dr. Szenes György: A NAT egy rendelet, amelynek a melléklete a tanterv.)* Igen, de nem került sor arra,

hogy magának a rendeletnek a szövegét érdemben tudjuk vitatni, csak a mellékletét, kvázi a NAT szövegét tudtuk vitatni. A jegyzőkönyvben ennek biztosan nyoma van. Köszönöm.

ELNÖK: Dobos Krisztina!

DR. DOBOS KRISZTINA: Pont azért emeltem ki a programokat, mert lehet, hogy egy kerettantervet azért nem akkreditálna a bizottság, mert nincs kiegészítő környezete: nincs hozzá tankönyv, nincs hozzá pedagógusképzési program. Ha azzal lesz több, azzal lesz teljesebb, hogy azt mondtuk, van egy NAT és vannak a programok, amiben benne van a kerettanterv is. Ezért lenne több, hogyha úgy szabályoznánk, de mindegy, visszatértünk az eredeti '93-as állapothoz - tudomásul vettem.

ELNÖK: Krisztina, kedves, idejön az ígéretek szerint az a kritériumrendszer, amiről Friss Péter beszélt, tehát hogy mi szolgál kritérium gyanánt a szakértőnek és az akkreditálónak. Mi szerint fogja tehát egy szakértő azt mondani valamire...

DR. DOBOS KRISZTINA: Az a probléma, hogy ma is vannak jó tantervek, de egy egészen más tantervhez van jó tankönyv. Minden fejlesztés sugárban megy, széttart, ezért van az, hogy sok jó fejlesztés van, de senki nem hajlandó egy csokorba kötni őket. Most megint ugyanott fogunk tartani, mint tíz évvel ezelőtt.

ELNÖK: Kelemen Elemér - és bezárnám a vitát.

DR. KELEMEN ELEMÉR: Tisztelt Tanács! Elnök Úr! Eltekintek az előterjesztéssel kapcsolatos ambivalens érzéseimnek az ecsetelésétől. Most mintha a szorongás lenne bennem erősebb. „Földjeinken az idő érik, zajtalanul és félelmesen” - hogy Adyval fejezzem ki az időcsapdával kapcsolatos metaforának az aktualitását. Egyetlen praktikus technikai dolgot szeretnék, eltekintve terminológiáktól, meg nyitott és tisztázatlan elvi kérdésektől. Maximálisan egyetértek Krisztinával abban, hogy itt az előttünk szereplő rendelettervezet mellé le kell tenni az asztalra az operációra vonatkozó elgondolásokat is, a KAT-ra nézvést is, ami ne legyen OKNT-testület, és ne minisztériumi delegáció, hanem független szakértői testület. Ennek a játékszabályzatnak, vagy -szabályzatrendszernek a megalkotásához szíves figyelmetekbe-figyelmünkbe ajánlanám annak a kínlódásnak a tapasztalatait is, amit a pedagógus-továbbképzéssel kapcsolatban a PAB-korszakban, meg a KAT-nak inkább megfelelő PAT-korszakban szerezhettünk, akár a szakértők kiválasztását, kitenyésztését, fölkészítését, akár az eljárásrendet, a szempontrendszert illetően, vagy a szerzői jogok, a pénzügytechnikai megoldások tekintetében is sok mindent lehetne abból hasznosítani.

A másik dolog - csak erősíteni szeretném, amit Báthory Zoli mondott -, hogy ennek az egész implementációs folyamatnak a természetrajzát is nagyon világosan kellene látni. Enyhítő körülmény - és ez szorongásaimat némiképpen tompítja -, hogy tényleg arról van szó, hogy szeptembertől állítólag az első négy osztály helyi tanterveit kellene kikovácsolni. Ez talán egyfajta súlypontozást vagy irányítási szempontot is jelenthetne a nagyon-nagyon sürgős és körmünkre égett feladatoknak az ütemezését illetően.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Friss Péternek fogom megadni a zárszót, de határozati javaslatként szeretnék legalább egy dolgot megfogalmazni, ami nem közvetlenül ehhez a rendelkezéshez szól, hanem az egész folyamathoz:

Javaslom, hogy az Országos Köznevelési Tanács hozzon arra vonatkozó határozatot, hogy záros határidőn belül - és nevezzük meg ezt a záros határidőt - az OKNT kéri az implementációs stratégiára vonatkozó miniszteri előterjesztést vitára. Mert látjuk, hogy nem fogunk tudni kerettanterv-ügyben anélkül érdemi döntést hozni, hogy ne látnánk, ez milyen

folyamatba illeszkedik be. Én nem tudom, mikorra reális ezt kérni. Ha egyszer januárban tárgyaljuk, akkor én azt mondom, hogy januárra. Egyen lehet legfeljebb gondolkodni: éppen azért, mert gyakorlatilag lássuk be, hogy 24-étől január 1-jéig itt nincs hadra fogható szakértői gárda - ha csak nem gondoljuk, hogy függesszék fel a magánéleti és minden egyéb vonatkozásait... *(Dr. Dobos Krisztina: A Karácsonyt függesszük fel, és tegyük át máskorra! - Derültség.)*

Azt is el tudom képzelni - döntés kérdése, hogy el tudjuk-e képzelni -, hogy az OKNT most ne 8-án, hanem 15-én ülésezzen, és akkor ezzel legalább egy tiszta munkahéttel lehetett meghosszabbítani a Friss Péter életét.

A kérdésem tehát az, lehet-e hoznunk egy olyan határozatot, hogy a következő OKNT-ülésre - és akkor ez nem 8-a, hanem 15-e - kérjük a minisztériumtól az implementációs stratégia alapelveit.

FRISS PÉTER: Sajnos, önmagában a kiküldési határidők miatt igazából nem jelent többletidőt, legfeljebb több szabadnapon lehet dolgozni, több munkaszüneti napon. A kiküldés szempontjából egyébként teljesen közömbös, hiszen ott van egy másik négynapos munkaszünet is.

DR. SZABADOS LAJOS: De ha 8-a lenne, akkor 1-jén már küldeni kellene! Mégis van egy hét!

FRISS PÉTER: Ha 8-a, akkor Karácsony előtt küldjük.

AMBRUS ISTVÁN: Kötelező szabadságolást rendelt el az államtitkár úr a minisztériumban a két ünnep között.

KOSINSZKY ZSUZSA: December 23-a az utolsó munkanap az idén.

FRISS PÉTER: Szakértőt nem lehet kötelezni. Köztisztviselőt természetesen lehet, de nem biztos, hogy a szakértői... *(Zaj.)*

ELNÖK: Akkor még egy hét, Péter? Akkor 22-e? Tessék megnézni a naptárakat!

KOSINSZKY ZSUZSA: 22-e a harmadik csütörtök.

ELNÖK: Akkor az még egy hetet jelent.

FRISS PÉTER: Ha a rendelet és az implementációról szóló szakmai anyag összekötődik, az azt jelenti, hogy a rendelet nem tud megjelenni, még arra a határidőre sem, amely már így is - teljesen egyetértve az elhangzottakkal - nagyon késő. Nem tud végigmenni a rendszeren a dolog. Akkor nem tud miniszteri értekezlet elé menni és megjelenni, csak februárban.

ELNÖK: Csak a következő, áthidaló javaslatot tudom tenni... *(Zaj.)* Még egy picit adózzatok az én gyötrelmeimnek, legalább az együttérzés látszatával!

Jöjjön ide - ezek szerint jöhet 8-ára, mert nektek mindegy a 15. vagy a 8. - a rendelet, döntsünk ebben. Ha valamit ebből függőben kell hagyni, vagy valami kiegészítésre még szükség lesz, azt pótolhatjuk, és mondjuk azt, hogy 22-ére kérjük az implementációs stratégiát. Rózsa nagyon mosolyog: ez túl sok igénybevétel, vagy...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem. A sorrend nem jó. A rendeletről az implementációs folyamat tisztánlátása alapján lehet dönteni, ezért a 15-e jobb lenne azzal, amit itt István mond, hogy a kiküldési határidőt vállaljuk el, hogy rövidítjük: legkésőbb 13-án mindenki megkapja e-

mailen, elektronikus úton. Az majdnem ugyanaz, mintha postán nyolc nappal előbb megkaptánk, és akkor 15-én a kettőről egy együttes, hosszú ülésen tudnánk tárgyalni. Együtt látnánk, és nem az lenne megint, hogy bizonytalan jövőre utalóan, rossz lelkiismerettel kelljen döntést hozni.

ELNÖK: Péter?

FRISS PÉTER: Vannak tartalmi és nyilván szervezési gondok - ez utóbbit meg kell oldani.

A rendelet tervezete az akkreditációval, tehát a jóváhagyással kapcsolatban nem pontosan látom - persze, bizonyos általánosítás szintjén ez nyilván igaz -, hogy az implementációs stratégiával hogy függ össze. Ugyanis a kerettantervi akkreditációs rendet ki kell alakítanunk, akármilyen is az ütemezés, akármilyen is ezeknek a határideje, akármilyen az egyéb tennivalók. Mindenki elmondta - teljes joggal -, hogy itt van egy megkérdésesség, maga a NAT megjelenése is. Minden attól indítható, amikor megjelenik. Egy jogszabály nem jogszabály addig, amíg nem hirdetik ki.

LISKÓ ILONA: Kész lehetne attól, hogy most jelent meg. Megvitathattuk volna.

FRISS PÉTER: Igen, de az a múlt időre vonatkozik, én meg a jövőről beszélek.

Azt szeretném kérni, hogy a jogszabállyal való egyetértés gyakorlására a lehető leghamarabb határidőn belül - ha nem is 8-án, de legkésőbb 15-én - lehetőséget kapjunk, mert különben tényleg nem tud megjelenni, és ez az iskolák életét komolyan zavarhatja. Még akkor is, ha "csak" az első négy évfolyamról van ilyen sürgetően szó; de azért ez nem csak, mert több ezer iskoláról van szó.

ELNÖK: Maradhatunk a 15-ében? *(Bólogatások.)* Ezt már az előbb nagyjából elfogadtuk, amikor még többen voltunk a teremben. Tehát a következő OKNT-ülés január 15-én lesz, és erre az ülésre kerül be a kerettantervi jóváhagyás algoritmus, rendje, függetlenül attól, hogy hol tart az implementációról szóló miniszteri előterjesztés. Mert te azt mondod, hogy ezt 15-ére nem valószínű, hogy meg lehet kapni.

FRISS PÉTER: Meg fogom kísérteni.

ELNÖK: Meg kell kísérteni. Mást tudunk tenni.
Ezen kívül van-e más reflexió?

FRISS PÉTER: Csak nagyon röviden szeretnék néhány dolgot, mert most abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy 15-én úgyis kiderül, hogy mi az, ami érvényesült, mi az, ami nem. Csak néhány félreértést szeretnék eloszlatni, mert ezek a jogszabály megítélése szempontjából problémát okozhatnak.

Nincs szó arról, hogy az iskoláknak kerettantervet kellene akkreditáltatni. Az iskola kerettantervek közül választhat, vagy önállóan, kvázi a NAT-ból közvetlen levezetéssel is kialakíthatja a maga helyi tantervét. Ha ezt fel akarja emelni kerettantervi szintre - presztízs okokból, szakmai okokból, vagy éppen üzleti okokból, amire a 131. §-nak az a része utal, miszerint nem kell kihirdettetni, elég jóváhagyatni -, akkor természetesen megteheti. Tehát ez egy másik helyzet. Nyilván ennek a költségekre is érdemleges kihatása van, mert valóban arról lenne szó, hogy ha ezer iskolának kellene, vagy háromszáznak, vagy csak száznak közvetlenül kerettantervet akkreditáltatni, az egy más helyzetet teremtene.

Ugyanakkor szerintem arról sincs szó - ha jól értettem, ez a pénzek kapcsán jött elő, de azon túlmutat -, amit itt a szerzői jogokkal kapcsolatos megfontolásokról kivettem, hogy valami vételi kényszert szeretnék előírni az Oktatási Minisztérium számára abban az értelemben, hogy

ha valaki akkreditáltat egy kerettantervet, és ezt kihirdetni kéri, akkor az akkreditálás a törvényes rend szerint nem tagadható meg, ha megfelel azoknak a kritériumoknak, amelyek a törvényben szerepelnek. Tehát ez nem jelentheti szerintem azt, hogy ettől kezdve köteles visszamenőleg kifizetni a minisztérium az ezzel járó költségeket. Mert körülbelül erre utalt a felvetés. Akkor is, ha arra az iskolatípusra vagy iskolaszakaszra mint műveltségi területre már 22 darab kerettanterv van - mert ez elképzelhető - az évek során.

Ez a harmadik lényeges mondanóm, amit tudom, hogy ebben a helyzetben nehéz elmondani, rossz elmondani, de azért itt egy folyamatnak nem a végéről van szó, hanem a kezdetéről. Tehát egy olyan programfejlesztési elképzelés megindulásáról, ami remélhetőleg abba az irányba mutat, amiről Karlovitz úr beszélt. Ezt a pályázat miatt mondtam csak most el. Ez a bizonyos 30 naposnak titulált pályázat október 29-én jelent meg azzal, hogy majd amikor - vélhetőleg decemberben - megjelenik a Nemzeti alaptanterv, ahhoz képest még rendelkezésre áll 30 nap egy ilyen gyorsított, és ezért ingyenes eljárásra. Ennek valóban az az oka, hogy időben rendelkezésre álljon minél több kerettanterv. Több jelzés van szakmai műhelyektől, másoktól, felsőoktatási intézményektől, amely arra utal, hogy készülnek, és nem azért, mert bennfentes információk lennének, hanem mert ugyanazt a nyilvános pályázati előrejelzést olvasták el. Maga a pályázati kiírás a NAT közzétételének napját követően jelenik meg részletesen.

Ugyanide tartozik az felvetés - ami természetesen, mint minden felvetés, szintén jogos -, hogy van egy jó pár kérdés, amiről nem szól ez a rendelet. Ennyiben az implementáció felvetése is természetesen igaz. Például nem szól az oktatási programok kérdésköréről. Úgy gondoljuk, hogy ez egy külön, önálló szabályozást igénylő kérdés, abban a logikában egyébként, amit a Nemzeti alaptantervhez mellékeltek szakmai leírások is tartalmaznak, ez a bizonyos kisszótár, és ami itt is elhangzott, hogy kerettantervek alapján lehet az oktatási programokat majd akkreditálni. De itt is kérdéses lesz természetesen, hogy minden kerettanterv alapján akkreditált oktatási programot meg kell finanszíroznia az államnak, vagy sem, és más módon kell eljárni.

Ugyanide tartoznak - erre még muszáj utalnom - a korábban az OKÉV által gondozott eljárásban a kötelező kerettantervtől eltérő kerettanterveket beadó intézmények. Nyolc darab ilyen intézményi kerettanterv van. Mint ahogy a jogszabályból hiányzik az az utalás, hogy az eljárási díjtól a miniszter eltekinthet, vagy csökkentheti - hiszen ez ad jogalapot arra, hogy a pályázat keretében is ingyenesen tegye meg -, vélhetően ezeknek az iskoláknak is egy ilyen nagyon jutányos, vagy szinte jelképes összegért egyfajta meghívásos pályázaton lehet majd felajánlani, hogy ha óhajtják, akkor módosítsák, vizsgálják felül a tanterveiket. Én nem ismerem ezeknek a tartalmát, csak tudom, hogy mely intézmények, vagy mely műhelyek adtak be ilyet. Ez nem nagyszámú.

Az egy alapkérdés, ami biztos, hogy komoly szakmai vita lesz még a következő napokban - még a karácsonyt is beleértve -, hogy műveltségi területenként is lehet-e kerettanterv, vagy csak teljes iskolatípusra. Tantárgyokról nem esett szó. Tehát az az elképzelés, hogy tantárgyi kerettanterv legyen, nem merült fel. Itt a vitakérdés az, hogy műveltségi területenként legyen-e. Nyilván vannak pro és kontra érvek. Én például el tudom képzelni, hogy a testnevelés tantárgy nem feltétlenül függ össze a másik kilenc műveltségi területtel. A hozzáértők ezt lehet, hogy másképp látják. De legalább annyi érv szól a műveltségi területenkénti lehetőség mellett, mint amennyi az ellenében, hogy csak teljes iskolatípusra, és akkor kérdés, hogy milyen iskolatípusra lehessen kerettantervet akkreditálni. Ezt a kérdést ez a szakmai tervezet nem exponálta, de nyilván végig lehet gondolni, vagy ebben valamilyen egyezségekre kell jutni.

Mivel az idő nagyon előrehaladt, nem szeretnék most azokra a felvetésekre reagálni, amelyekre úgyis mód lesz magában az előterjesztésben, vagy a további vitában. Úgyhogy köszönöm szépen a nagyon sok javaslatot. Ezeket végigelemezzük, és remélem, minél többel találkozni fognak a rendelettervezetben.

ELNÖK: Én is köszönöm, és ezt a napirendi pontot lezárom. Ezzel együtt az egész ülést, tekintettel arra, hogy most már nincs időnk arra, hogy a betervezett másik két napirendi pontról vitát nyissunk.

Trencsényi László kért szót.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnök Úr! Azt szeretném, ha januári ülésünket előkészítendő készítenél vagy készítenétek egy olyan csomagot számunkra és a miniszter úr számára, hogy mely kéréseinkkel adós a miniszter úr. Házi számításaim szerint többel, folyamatosan, tartósan. Ezek közül most engem leginkább az foglalkoztat, ami a 2004/2005-ös tanév rendjére vonatkozik. Május rettenetesen közeledik, és félek attól, hogy majd újra májusban fogjuk az előterjesztést megvitatni. És még néhány más olyan ügy van, amelyben megkeresést fogadtunk el, és „jó napot kívánok”-ot kaptunk, ha a portán találkoztunk a miniszter úrral.

ELNÖK: Szeretném ismertetni azt a cédulát, amit Zsuzsától kaptam, hogy a következő OKNT-ülés egésznapos lesz, merthogy arra kívánja a minisztérium a tanév rendjét elénk terjeszteni, továbbá a kollégiumi nevelés alapprogramját, ehhez csatlakozna a kerettantervi rendelet - szerintem már 24 órás ülésnél tartunk -, valamint ehhez jönne a szakszolgálatról szóló MKM-rendelet módosítása.

Ezzel kapcsolatban egyébként van is nálam egy levél, egy kérés, hogy ezzel foglalkozunk. Volt a Független Pedagógiai Intézetben a kollégiumokról egy nagyon komoly vita azon az összehívott értekezleten, ami két-három nappal ezelőtt volt, és ott ígéretet tettem arra, hogy fölvetem - de nem nekem kellett megtenni, mert ez ide jön.

Attól függetlenül, aminek apropóján Trencsényi László kérte, hogy nézzem át a jegyzőkönyvet, hogy a kéréseinkre mikor jött egyáltalán válasz, vagy mikor volt az a válasz, hogy nem vették figyelembe, ezt meg fogom csinálni, és csinálok egy ilyen katalógust a jegyzőkönyvek alapján, hogy mi az, amit az OKNT kért, javasolt, és mire milyen válasz érkezett vagy nem, vagy érkezett ígéret, de nem történt tudomásunk szerint intézkedés.

Rózsa?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Tekintettel arra, hogy ezt a megszokott munkamódszerünkkel nem tudjuk végigcsinálni, javasolnám, hogy azt a két napirendi pontot, amelyben egyetértési jogunk nincs, csak véleményezési - jelesül a szakszolgálatokról szóló rendeletervezetet, meg a tanév rendjét - kapjuk meg időben, jóval előbb, írásban, és csak írásban tegyünk hozzá véleményt. Azt el tudom képzelni esetleg, hogy ha az OKNT tagjai írásban bármi javaslatot megfogalmaznak, azt hozzuk be, és tárgyaljuk, de hozzászólási lehetőség csak írásban legyen. Különben a legfontosabb dolgokat nem tudjuk elvégezni, vagy pótlás kell.

ELNÖK: Én az utóbbit tartanám...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Akkor egy hét múlva ismét össze kell ülni.

ELNÖK: Előre kalkuláljuk azt, hogy egy héttel később, 22-én ismét összeülünk. Ez egy napon nem megy, a kerettantervi rendelet nem prolongálható, viszont akkor, mondjuk, a kollégiumi program talán tárgyalható egy héttel később is, és ott nagyon komoly problémákat vetettek föl a Kollégiumi Szövetség vezetői ezen az ülésen, ami a Független Pedagógiai Intézetben két nappal ezelőtt volt.

KOSINSZKY ZSUZSA: Én azt az információt kaptam tegnap az államtitkárságról, hogy ezeket az anyagokat, illetve ezeknek nagy részét - tehát a tanév rendjét és a szakszolgálatokról

szóló rendelet módosítására vonatkozó anyagot - gyakorlatilag december 20-a környékén el tudjuk küldeni. Akkor elképzelhető, hogy esetleg már a január 8-ai ülésen...

ELNÖK: Akkor esetleg nem 15-e és 22-e, hanem 8-a és 15-e.

DR. SZABADOS LAJOS: De valamiben döntsünk, mert most már három hét is függőben van, pedig más dolgunk is volna.

ELNÖK: Lajos, drága, nyugalom! Most kérdeztem, utána a válaszokat össze fogom foglalni, és kiderül, hogy nem három, hanem kettő, de az is kiderülhet, ha leszavazzátok, hogy nem kettő, hanem csak írásos vélemény. Minden lehetséges.

Trencsényi, Szenes, Szabados.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Rózsa javaslatát nagyon konstruktívnak látom azzal, hogy az egy feltételes megoldás. De hogyha el tudjuk határozni, hogy ebben a két anyagban elektronikusan előzetesen véleményeket küldünk, és felújítjuk az alapszabályban szereplő úgynevezett témagazdát - akinek az lenne a dolga, hogy a beérkezett véleményekből egy korrekten összegző előterjesztést készítsen -, és az ő előterjesztésének birtokában dönt az OKNT majd 15-én arról, hogy a beérkezett vélemények korrekt összegzése elegendő-e, kifejezi-e az OKNT véleményét, vagy úgy gondolja, hogy további vitában még ütközni kíván. Én feltételezem azt a lehetőséget is, hogy a beérkezett vélemények alapján mindkét esetben sikerül egy olyan árnyalt véleményt kialakítani, hogy - a csalánerdő és a férfi ivarszerv relációját szóba hozsam -, én a tanév rendjével kapcsolatos dolgot vállalom, hogyha ezzel az OKNT engem ezzel megbíz, és a beérkező vélemények alapján születik egy olyan előterjesztés, ami feltehetőleg véleményként továbbítható.

Ha nem, akkor döntsünk a másik lehetőségről. Én is csatlakozom Szabados Lajoshoz, hogy a heti második csütörtökeinket évtizedekre előre betábláztuk, hogy OKNT-n vagyunk, de a többire vannak közalkalmazotti feladataink is, amelyeknek eleget kell tenni néha.

ELNÖK: Akkor 8-a helyett 15-e. Ebben maradunk.

Trencsényi László vállalja, hogy a tanév rendjével kapcsolatosan előzetesen elektronikusan kiküldött anyaghoz érkező megjegyzéseinket összegzi, és ugyanúgy elektronikus úton visszaküldi.

Marad a kollégiumi nevelés alapprogramja, amit én okvetlenül személyes konzultációra javaslok, a dolog nagy jelentőségénél, és a nagyon sok fölgyülemlett problémánál fogva. Ez viszont nem hiszem, hogy olyan mértékben sürgős, hogy e miatt nekünk közvetlenül a 15-e után vagy előtt össze kellene ülni. De engedjétek meg - megkapjuk, ti is megkapjátok -, hogy kell-e üléseznünk vagy nem, és mikor, 15-én eldönthetjük. Ez most megnyugvásra találó javaslat volt. Köszönöm.

DR. HOFFMANN RÓZSA: A másik témagazda még nincs meg.

ELNÖK: A kollégiumra vonatkozóan?

DR. HOFFMANN RÓZSA: Nem, a szakszolgálatokra.

ELNÖK: Jaj, ez lemaradt. Ki lesz a szakszolgálatról szóló téma gazdája?

DR. SZABADOS LAJOS: Szakszolgálati szakgazda.

ELNÖK: Ki vállal itt témagazdaságot? E-mailen küldjétek majd a jelentéseket, és én arra kérek felhatalmazást...

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Vekerdy Tamásnak van szakszolgálati múltja.

ELNÖK: Egyszerűen arról van szó, hogy beérkeznek a jelentések, és egy külső, szakszolgálatban járatos kollégának ki lehet adni, és tiszteletdíjért csinál belőle egy koherens összesítést.

DR. HOFFMANN RÓZSA: A határidőt kapjuk meg.

ELNÖK: Időben megkapjuk.

Akkor a hivatalos részét ennek a hosszúra nyúlt ülésnek befejeztük. Köszöntöm Sipos államtitkár urat, aki oly komoran néz rám, mint a barna éjféli..(Derültség.)

Államtitkár úré a szó, mielőtt elpárolog a pezsgő...

SIPOS JÁNOS: Tisztelt Kollégák! Az éjfélhez annyi közöm van, hogy a forintleértékelés váratlanul befolyásolta a hétköznapi munkámat, és az elmúlt napokban rendszeresen éjféli körül mentem haza, mert az összes PHARE-szerződést módosítanunk kell, mert a kifizetések olyan mértékben változtak meg ezáltal. Az informatikusok az este megsértődtek, mert reklamáltunk, amikor este kilenckor lekapcsolták a hálózatot, mondván, hogy javítani akarnak valamit - nem gondolták, hogy valaki dolgozik még a minisztériumban.

Komolyra fordítva a szót, elnézést kérek, hogy nem tudtam nap közben itt lenni, de volt néhány olyan ügy, ami intézkedést kívánt - általában vannak ilyen ügyek.

Szeretném megköszönni az Országos Köznevelési Tanács valamennyi tagjának azt a nagyon kemény munkát, amit ebben a naptári évben a közoktatás érdekében végzett, hiszen együtt küzdöttünk, együtt harcoltunk sok minden ügyben, nem mindig azonos álláspontot képviselve, de a közoktatási törvény módosítása, a nemzeti alaptanterv felülvizsgálata, illetve a kerettantervi akkreditáció - csak néhányat emeltem ki a legnagyobb munkák közül -, valamennyiunktől plusz energiákat igényelt. Őszintén köszönöm valamennyiük munkáját, véleményét, amivel segítettek, hogy a lehető legjobb megoldás készülhessen el.

Jól tudom, hogy a jogszabályalkotás önmagában nem oldja meg a közoktatás valamennyi problémáját. Egy lépés a problémák csökkentése irányába. A nagyobb lépések igazából az osztálytermekekben kell, hogy történjenek. Ezért nagyon fontos, hogy például a törvényt módosításba bekerült, hogy a miniszternek a következő évtől kezdve oktatási programokkal, programcsomagokkal kell segítenie a pedagógusok hétköznapi munkáját.

Amikor ezek a viták zajlanak a különböző testületekben, érdekegyeztetéseken, akkor mindig arra gondolok, hogy ezek a viták reményeim szerint - bár néha naiv vagyok, tudom - öt-tíz év távlatában az osztálytermi folyamatokat tudják változtatni. Egy-két év alatt nem.

Valamennyire ismerem az iskola világát, 22 évig abban éltem. Meg kell vallani, hogy sokkal hálásabb világ volt, mint a közigazgatás világa. De remélem, egyszer majd lesz időm gondolkodni azon, hogy közoktatási helyettes államtitkári beosztásban tudtam-e tenni valamit az oktatásért, és legalább magamat meg tudom győzni, hogy egy kicsit igen.

Köszönöm, hogy a résztvevők segítettek ebben az évben a munkámat, és kérem, hogy a következő évben is így legyen. Azt, hogy meddig az én munkámat, sose tudni, mert az én beosztásom sokkal bizonytalanabb, mint az OKNT tagjainak a beosztása, felkérése.

Komolyra fordítva a szót, a karácsony közeledtével az ember fontosabbnak érzi, hogy egy kicsit megálljon a hétköznapi rohanásban, és elgondolkodjon az élet értelmén, saját szerepén, a család szerepén, a barátok szerepén. Önöktől, tőletek azt kérem, hogy arra a szerepre gondoljatok szeretettel, amit a közoktatás fejlesztésének érdekében tesznek. Hiszem azt, hogy az emberi kapcsolatok is erősödnek az ilyen viták kapcsán, és nemcsak az ellentétek jelennek meg, hanem a javítás szándéka is valamennyiünkben, és úgy ítéljük meg közösen, hogy miután pont kerül bizonyos dolgok végére, akkor essünk neki végre a megvalósításnak is. Az iskolákban ezt is várják; nemcsak a jogszabályalkotást, nemcsak a változtatási szándékot, hanem azt, hogy

gyakorlatilag is kapjanak segítséget a pedagógusok ahhoz, hogy hogyan lehet a magyar közoktatást napról napra egy kicsit eredményesebben működtetni.

Köszönet mindenkinek, és kívánok a következő hét utáni héttől kezdve jó pihenést, békés, áldott karácsonyt valamennyiüknek.

ELNÖK: Viszont kívánjuk! *(Taps.)*

(Az ülés végének időpontja: 14 óra 03 perc.)

*Dr. Loránd Ferenc
az OKNT elnöke*

Tartalomjegyzék

Általános bevezető.....	4
<i>Az ülés napirendjének elfogadása.....</i>	<i>4</i>
Tájékoztató a közoktatásról szóló törvény titoktartást érintő szakaszainak módosításáról.....	4
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>5</i>
<i>Válasz az elhangzott véleményekre.....</i>	<i>11</i>
<i>További vélemények.....</i>	<i>13</i>
Dr. Szüdi János reflexiói a tankönyvkiadással kapcsolatos miniszteri rendelethez adott OKNT-véleményhez.....	22
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>23</i>
Javaslat a kerettantervek kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 28/2000. (IX.21.) OM-rendelet módosítására.....	24
<i>Friss Péter szóbeli kiegészítője.....</i>	<i>24</i>
<i>Hozzászólások.....</i>	<i>26</i>

I g a z o l á s

Igazolom, hogy a mai napon az **Országos Köznevelési Tanács 2003. december 11-én** megtartott üléséről *s ű r g ő s* határidővel elkészített szó szerinti jegyzőkönyvet elektronikus posta útján átvettem.

Budapest, 2003. december 16.